

Symbol walki Polaków o niepodległość

Символ боротьби поляків за незалежність

Rok 1863 to bardzo istotna data. Jedna z tych, których znajomość dla każdego Polaka jest absolutnie obowiązkowa, a brak wiedzy o tym, co się wtedy wydarzyło – kompromitujący.

Pisać o powstaniu styczniowym jest, z jednej strony, łatwo – mamy setki (a może już tysiące?) książek naukowych, popularno-naukowych, rozpraw, podręczników, konferencji. Przestrzeń medialna pełna jest informacji na ten temat, a różne dziedziny sztuki (literatura, malarstwo, film, muzyka...) bardzo często nawiązują do tego wydarzenia.

Z drugiej strony ogrom ofiar, poświęceń, cierpienia oraz konsekwencje (zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie) powstania sprawiają, że pisanie o nim nie jest zadaniem prostym.

Powstanie styczniowe wybuchło 22 stycznia 1863 r., objęło swoim zasięgiem ziemie zaboru rosyjskiego i skierowane było przeciwko Rosji. Było największym i najdłuższym trwającym polskim powstaniem – przez wojsko powstańcze przewinęło się około 200 tysięcy ludzi, ostatnie walki miały miejsce w grudniu 1864 r. Przewaga militarna sił rosyjskich była jednak tak duża, że wojna miała głównie charakter partyzancki. Stoczono ponad 1200 potyczek i około 100 większych bitew. Wiosną 1864 r. stało się jasne, że zryw Polaków nie zakończy się zwycięstwem. Zginęło kilkadziesiąt tysięcy powstańców,

około 40 tys. zesłano na Syberię, wielu musiało wyemigrować. Skonfiskowano ponad 1,5 tysiący majątków szlacheckich.

Następstwem porażki było zlikwidowanie autonomii Królestwa Polskiego, zmiana nazwy na Przewiślański Kraj i podział na gubernie. Nasiloną rusyfikację, rozpoczęła się bezwzględna walka z działalnością oświatową i kulturalną w języku polskim, a język rosyjski stał się w szkołach i urzędach obowiązującym.

Dla Polaków to wydarzenie historyczne jest ważnym, otoczonym czcią i szacunkiem symbolem – symbolem umiłowania wolności, poświęcenia dla Ojczyzny, dążenia do odzyskania niepodległości, oporu wobec zaborców, braku zgody na narzucanie narodowi siłą obcych rozwiązań. Powyższa symbolika wiąże się też z poczuciem honoru i przekonaniem, że byt Ojczyzny może w warunkach jej zagrożenia stać się wartością nadrzędną.

Powstanie styczniowe stało się także dla Polaków bardzo istotną granicą – większość historyków jest tutaj jednomyślna – ten zryw wolnościowy kończy jedną epokę (romantyzmu) i jednocześnie staje się prekursorem następnej (pozytywizmu).

1863 r. – дуже важлива в польській історії дата, одна з тих, які повинен пам'ятати кожен поляк. І не знати про події того часу – просто соромно.

Писати про Січневе повстання, з одного боку, просто, адже на цю тему є сотні (а може вже й тисячі?) наукових та науково-популярних книг, дисертацій, підручників та статей. У медіапросторі – безліч інформації, а автори з різних галузей мистецтва (література, живопис, кіно, музика...) дуже часто присвячують свої твори цій події.

З іншого боку, через величезні втрати, жертви, страждання, прямі та непрямі наслідки повстання писати про нього – завдання не з простих.

Січневе повстання розпочалося 22 січня 1863 р. на окупованій Росією території. Це було найбільше і найтриваліше польське повстання проти Росії – через повстанське військо пройшли близько 200 тис. осіб, останні бої відбулися у грудні 1864 р. Військова перевага російських сил була настільки великою, що боротьба була переважно партизанською. Під час повстання відбулося понад 1200 сутичок і близько 100 великих боїв. Навесні 1864 р. стало зрозуміло, що повстання не закінчиться для поляків перемогою. Загинуло кілька десятків тисяч повстанців, близько 40 тис.

заслали до Сибіру, багато хто був змушений емігрувати. Російська влада конфіскувала понад 1,5 тис. шляхетських маєтків.

Наслідком поразки стали скасування автономії Польського Королівства, зміна назви на Привіслянський край і поділ на губернії. Посилилася русифікація, почалася жорстока боротьба з польськомовною освітньою та культурною діяльністю, а російська стала обов'язковою мовою у школах і державних установах.

Для поляків ця історична подія є важливим символом, до якого ставляться з особливою повагою. Це символ любові до свободи, жертвності заради Батьківщини, прагнення повернути незалежність, опору завойовникам, незгоди на нав'язування іноземних порядків. Цей символізм пов'язаний також із почуттям честі й переконанням, що існування Батьківщини в умовах загрози може перетворитися на вищу цінність.

Січневе повстання стало для поляків переломною подією, із чим погоджується більшість істориків. Воно завершило епоху романтизму і стало прекурсором наступної – позитивізму.

Луцьк попрощався
зі своїм парохом

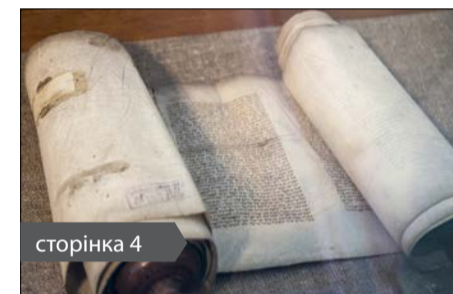
Łuck pożegnał swojego
proboszcza

сторінка 2

У Луцьку відкрили виставку
про Голокост на Волині

W Łucku otwarto wystawę
o Holokauście na Wołyniu

сторінка 4

У Ківерцях колядували
християни різних конфесій

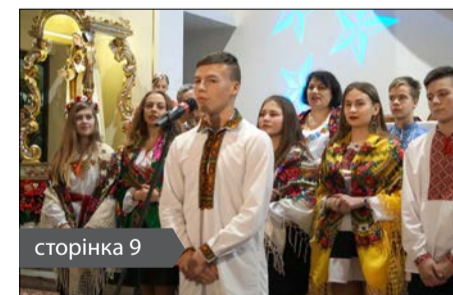
W Kiwercach kolędownali
wierni różnych kościołów

сторінка 8

Ансамбль із Гусятина
переміг на конкурсі колядок

Zespół z Husiatyna zwyciężył
w konkursie kolęd

сторінка 9

Візьми участь у конкурсі

Weź udział w konkursie

XII Декламаторський конкурс
польської поезії і прози
для мешканців України

сторінка 10

Łuck pożegnał swojego proboszcza

Луцьк попрощався зі своїм парохом

У вівторок 22 січня, хоча це був день повсякденний, катедра Святих Апостолів Петра і Павла в Łucku була повністю наповнена вірянами. Парафія прощала свого колишнього настоятеля – отця прелата Людвіга Камілевського.

Людвік Камілевський народився 25 серпня 1946 р. у селі Андріївка Шортандиського району Акмолінської області (Казахстан) у польській сім'ї Юзефа і Броніслави Камілевських, депортованих із Полонного (обwód chmielnicki, Ukraina).

Президенти, вивезені примусово до обcego kraju, жили в трудних умовах, докучали їм голод і холод. Людвік був їх десятим дитинцем і родичі обawляли, що умре ще в віку немовляти. Але чуwała над ним Божа Оpatрність.

У 1948 р. Камілевським udało ся повернути ся до оjczyzny. Понieważ в Казахстані не було ксьєжє католицьких, Людвік został ochrzczone dopiero в віку двох lat. Chrzту dokonał ks. Antoni Chomiczki – duchowny з Diecezji Łuckiej, który в 1947 р. zamieszkał на Podolu, в Полоннім. Po zesłaniu в Workucie, podobnie як inni księża з Wołynia, którym udało ся przetrwać, nie miał gdzie wracać: katolickie świątynie на terenie diecezji zostały zdewastowane lub zamknięte, а wierni ocalali по II wojnie światowej і rzezi wołyńskiej, zostali wiewiezieni до Polski.

У 1956 р. вихованцем і духовним оjcem Людвіка Камілевського став ся inny duszpasterz з Wołynia – ks. Andrzej Gładysiewicz, в przeszłości proboszcz parafii we Włodzimierzu Wołyńskim, który spędził в sowieckich łagrach 12 lat. Był on dla Kamilewskiego przykładem prawdziwego kapłana Chrystusowego.

По уkończeniu szkoły і odbyciu обовязкової служби в wojsku, chłopak, kierując ся powołaniem, rozpoczął naukę в Seminarium Duchownym в Rydze. 26 maja 1974 р. przyjął święcenia kapłańskie. Następnie przez kilka miesięcy pracował в Samborze, а potem в latach 1974–1991 był wikariuszem в Bazylice Metropolitalnej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny в Lwowie.

Кiedy в ZSRR rozpoczęła ся pierestrojka, ks. Людвік Камілевський przyczynił ся до odzyskania przez katolików wielu kościołów в obwodzie lwowskim і wołyńskim. Jego upór przekonywał nie tylko parafian: nawet partyjni działacze zmuszeni byli iść на ustępstwa wobec bardzo energicznego księdza. W marcu 1991 р. został mianowany – pierwszym по wielu latach – proboszczem katolickiej parafii pw. Świętych Apostołów Piotra і Pawła в Łucku. To właśnie on kierował procesem rewindykacji łuckiego kościoła і jego odnowieniem, а następnie doprowadził

до odzyskania przez katolików wielu innych świątyń на Wołyniu. W latach 1991–1998 ks. Людвік był proboszczem parafii в Łucku, następnie в 1998–2000 – proboszczem в Kiwercach. W latach 2000–2018 ks. Людвік Камілевський był proboszczem parafii pw. Świętej Zofii, а następnie parafii pw. Świętego Wacława в Żytomierzu. Po przejściu на emeryturę powrócił до łuckiej parafii, którą uważał за swój dom. To właśnie tu skończyło ся Jego ziemskie życie і prawie 45-letnia służba kapłańska.

Mszy żałobnej в intencji zmarłego ks. Людвіка Камілевського przewodniczył bp Witalij Skomarowski, ordynariusz Diecezji Łuckiej. W liturgii, oprócz licznie przybyłych wiernych, uczestniczyli księża Diecezji Łuckiej і Diecezji Lwowskiej, а także egzarcha łucki Kościoła Grekokatolickiego biskup Jozafat Howera razem з duchowieństwem grekokatolickim. Po mszy świętej zmarłego pożegnali biskup Jozafat Howera oraz ks. prałat Józef Legowicz, proboszcz parafii в Żółkwi, wychowanek ks. Людвіка.

У останній дорозі ks. Людвікови Камілевським товаришили його wdzięczni parafianie.

«Ks. prałata Людвіка паміятам jeszcze ze Lwowa, з катедри – podzielił ся wspomnieniami ks. Oleksandr Hamalijczuk. – Nasza rodzina mieszkała в Rożyszczu. На Wołyniu nie было żadnego kościoła, dlatego jeszcze в dzieciństwie jeździłem на msze до Lwowa. W wieku 15 lat miałem okazję poznać Sługę Bożego biskupa Rafała Kiernickiego oraz ks. Людвіка, do którego chodziłem до spowiedzi. Dlatego bardzo się ucieszyłem, kiedy dowiedziałem ся, że będzie proboszczem у нас, в Łucku. Wiedziałem już о tym, że ks. Людвік jest zdecydowany і potrafi dojscь do celu, nie mieliśmy więc wątpliwości, że справа wysiedlenia з kościoła Muzeum Ateizmu pójdzie szybciej». І rzeczywiście ks. Людвікови і parafianom dość szybko udało ся odzyskać kościół.

«Szczególnie pamiętne są dla mnie początki tej działalności, kiedy wszyscy razem usuwaliśmy kompozycję «Kosmos» przykrywającą główny ołtarz, kiedy wspólnie robiliśmy remont, sprzątaли świątynię. І ks. Людвік również pracował. Nie tylko jako kapłan przy ołtarzu, ale również nieustraszenie od rana до nocy wykonywał з нами prace remontowe. Dlatego zapamiętałem Go nie jako mówcę, а przede wszystkim jako człowieka pracowitego, działającego, jako budowniczego. To właśnie dzięki niemu poszedłem do

У вівторок, 22 січня, попри те, що був будень, кафедральний собор Святих Апостолів Петра і Павла в Луцьку заповнили віряни. Парафія прощала ся зі своїм колишнім настоятелем – отцем прелатом Людвігом Камілевським.

Людвіг Камілевський народився 25 серпня 1946 р. у селі Андріївка Шортандиського району Акмолінської області (Казахстан) у польській сім'ї Юзефа і Броніслави Камілевських, депортованих із Полонного (Хмельницька область).

Переселенцям, примусово вивезеним до суворого краю, на чужині було важко, особливо давали ся ознаки голод і холод. Людвіг був десятою дитиною, і батьки небезпідставно побоювали ся, що немовля загине. Але Провидіння розпорядило ся по-своєму.

У 1948 р. родині Камілевських вдало ся повернути ся до рідного краю. Позаяк у Казахстані не було католицьких священників, Людвіг прийняв таїнство хрещення допіру в дворічній віці. Хрестив його отець Антоній Хоміцький – священник Луцької дієцезії, який у 1947 р. оселився на Поділлі, в Полонному. Відбувши каторгу у Воркуті, він, як і інші волинські священники, котрі вижили, вже не мав куди повертатися – католицькі храми в дієцезії були знищені або зачинені, а вірян, котрі вціліли в кривавих подіях Другої світової війни та Волинської різни, депортували до Польщі.

Із 1956 р. вихованцем і духовним отцем Людвіга Камілевського став ще один священник з Волині – отець Анджей Гладисевич, колишній парох Володимира-Волинського, який провів у концтаборах СРСР майже 12 років. Саме він став для хлопця прикладом справжнього Христового священника.

Закінчивши школу і відбувши обовязкову армійську службу, юнак пішов за покликанням і вступив до Ризької семінарії. Після її закінчення Людвіг Камілевський 26 травня 1974 р. був рукоположений у священники. Кілька місяців після свячень працював в Самборі, потім у 1974–1991 рр. був вікарієм у митрополічній базиліці Успіння Пресвятої Діви Марії у Львові.

Коли в СРСР розпочав ся процес так званої перебудови, завдяки отцю Людвігу Камілевському католикам вдало ся повернути багато костелів на Львівщині та Волині. Його завзяття і ревність впливали не тільки на парafіян: навіть партійні чиновники змушені були поступатися енергійному священнику. У березні 1991 р. його призначили – першим по багатьох роках небуття – парохом католицької парafії Святих Апостолів Петра і Павла в Луцьку. Це він керував процесом повернення луцького

костелу і його ремонтом, згодом ще багатьох католицьких храмів Волині. В 1991–1998 рр. отець Людвіг служив настоятелем луцької парafії, у 1998–2000 рр. – парохом у Ківерцях. У 2000–2018 р. отець Людвіг працював парохом спочатку в парafії Святої Софії, а згодом у парafії Святого Вацлава в Житомирі. Після виходу на пенсію повернувся до луцької парafії, яку вважав рідною. Тут і завершив ся його земний шлях майже 45-річного священницького служіння.

Жалобну месу пам'яті отця Людвіга очолив єпископ Віталій Скомаровський, ординарій Луцької дієцезії, який і виголосив проповідь. У літургії, крім численних вірян, брали участь священники Луцької дієцезії та Львівської архидієцезії, а також єпископ Української греко-католицької церкви Йосафат Говера, луцький екзарх, разом зі своїми священниками. Після богослужіння прощальне слово сказали єпископ Йосафат, який співпрацював із ксьондзом Людвігом у Луцьку, і ксьондз прелат Юзеф Легович, жовківський парох, вихованець ксьондза Людвіга.

Провели в останню путь отця Людвіга Камілевського і його вдячні парafіяни.

«Ксьондза прелата Людвіга я пам'ятаю ще зі Львова, з катедри, – поділился спогадами отець Олександр Гамалійчук. – Наша сім'я жила в Рожищі, а на Волині не було жодного костелу, тому я ще хлопчиком їздив на богослужіння до Львова. Тож іще у 15-річному віці мав нагоду познайомитися як зі Слугою Божим єпископом Рафалом Керницьким, так і з отцем Людвігом, у якого теж сповідався. Тому я дуже втішився, коли дізнався, що він служитиме в нас, у Луцьку. Ми вже знали про рішучість ксьондза Людвіга і його вміння добиватися поставлених цілей, тому в нас не було сумнівів, що справа випровадження Музею атеїзму з приміщення костелу тепер піде набагато швидше». І дійсно, завдяки ксьондзу Людвігу Камілевському і парafіанам досить швидко вдало ся повернути костел громаді.

«Особливо пам'ятними для мене є ті початки, коли ми всі разом працювали над демонстрацією композиції «Космос», яка закривала головний вівтар, коли спільними зусиллями робили ремонт, прибирали храм. І отець Людвіг теж працював. Не тільки біля вівтаря як священник, а не покладаючи рук, із нами з ранку до ночі працював як чорноробочий.

seminarium. On napisał mi opinię, kiedy składałem dokumenty do Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Zamojsko-Lubaczowskiej w Lublinie. Jego wsparcie duchowe było dla mnie zawsze bardzo ważne» – dodał ks. Oleksandr Hamalijczuk.

Parafianka Antonina Bardyha poznała ks. Ludwika pod koniec lat 80., kiedy zaczął przyjeżdżać do Łucka. «Spotykaliśmy się na mszach odbywających się w różnych mieszkaniach, ustalaliśmy godziny, w których te msze miały być odprawiane. Bardzo się ucieszyliśmy, kiedy ks. Ludwik powiedział nam, że skierowano go do Łucka jako proboszcza. Zaczęliśmy remont. Wynieśliśmy z katedry atrapy małp. On też z nami pracował, pomagał jak mógł. Był dobry dla każdego. I z każdym potrafił znaleźć wspólny język: z księżmi prawosławnymi, z parafianami, a nawet z władzami. Grekokatolicy nie mieli wówczas własnej świątyni w Łucku, więc ks. Ludwik zaprosił ich do naszego kościoła. Rano odbywała się nasza msza święta, a bliżej południa grekokatolicy mieli możliwość odprawienia własnego nabożeństwa. Nawet kiedy odzyskaliśmy kościół, wbrew woli niektórych parafian o radykalnych poglądach, proboszcz nie przegonił pracowników muzeum, pozwolił im na to, żeby przechowywali w kościele ekspozycje. Nie chciał, żeby ludzie mówili źle o Kościele, był dobry dla każdego, dlatego wszyscy go lubili» – powiedziała Antonina Bardyha.

Podzieliła się swoimi wspomnieniami o ks. Ludwiku Kamilewskim również parafianka Danuta Rówieńska: «Ks. Ludwika znam jeszcze ze Lwowa. U nas w Medenicach nie było kościoła, więc jeździliśmy do lwowskiej katedry. Przez cały dzień staliśmy w kolejce do spowiedzi. Najczęściej szliśmy do ks. Ludwika, był najłagodniejszym spowiednikiem. Kiedy zachorował mój ojciec, ks. Ludwik specjalnie przyjechał do Medenic. Więc gdy zamieszkaliśmy w Łucku, a wkrótce potem przybył tu także ks. Ludwik, był dla nas jak rodzina».

Danuta Rówieńska powiedziała, że w Łucku ks. Ludwik opracował plan, według którego miejscowi katolicy zbierali podpisy w sprawie odzyskania kościoła. «Chodziliśmy od domu do domu, zwracaliśmy się do urzędników, a parafianin Broniek Sikorski nawet kilka razy jeździł do Kijowa – zaznaczyła Danuta Rówieńska. – Następnie gromadziliśmy podpisy po innych parafiach,

gdzie również udało się nam odzyskać świątynię. Te podpisy zbieraliśmy właśnie dzięki ks. Ludwikowi, bo ludzie bali się, a władze rzucały kłody pod nogi. Oddano nam ruiny kościoła w Maniewiczach, następnie były Lubieszów, Ołyka, Cumań, Beresteczko... I wszystkie te kościoły on remontował».

«Kiedy był w Żytomierzu, niejednokrotnie jeździliśmy tam, bo tęskniliśmy za naszym proboszczem. A ks. Ludwik także w Żytomierzu odnowił ogromny kościół Świętego Wacława. Był dla wszystkich jak ojciec, garnęli się do niego – i tu, na Wołyniu, i tam, na Żytomierszczyźnie. Będziemy za nim tęsknić. Wieczny odpoczynek racz mu dać, Panie».

23 stycznia śp. ks. Ludwika Kamilewskiego pożegnano w Żytomierzu, w kościele Świętego Wacława, którego proboszczem był przez ostatnie 18 lat. Pogrzeb odbył się w Połonnem 24 stycznia.

Anatolij OLICH
Fot. catholic.volyn.ua, rkc.in.ua

Тому він для мене запам'ятовувався не як промовець, а передусім як людина праці, людина дії, як будівничий. Він дав мені дорогу у світ, бо, дякуючи йому, я пішов до семінарії. Він писав мені характеристику, коли я вступав до семінарії Замойсько-Любачівської дієцезії в Люблін. Його духовна підтримка була для мене завжди важливою», – додав отець Олександр Гамалійчук.

Парafianka Antonina Bardyha познайомилася із ксьондзом Людвігом, як тільки він почав приїжджати до Луцька, наприкінці 1980-х. «Зустрічались ми на месгах по хатах, домовлялися про години богослужіння. І дуже зраділи, коли одного разу ксьондз Людвіг сказав, що його призначили парохом для нас. Ми почали робити ремонт. Винесли муляжі мавп, що стояли в нас у катедрі. Він теж із нами носив, допомагав як міг. Він був добрим до кожного. І міг ладити з усіма: і з православними священиками, і зі своїми парafіями, і навіть із владою. Тоді греко-католикам не було де від-

правляти, так отець Людвіг запросив їх до нашого храму. Зранку в нас меса, а ближче обіду вже вони мали де звершити богослужіння. Навіть коли нам віддали костел, то він усупереч волі деяких радикальних парafіян не виганяв музейників, дозволив їм тримати експонати, скільки хотіли. Він не хотів, аби люди мали зло на Церкву, був добрим до всіх. Тому його всі любили», – розповіла Антоніна Бардига.

Поділилася спогадами про ксьондза Людвіга Камілевського й парafianка Данута Ровенська: «Отця Людвіга я знала ще зі Львова. У нас у Меденичах костелу не було, ми їздили до львівської катедрі. Цілими днями стояли в черзі, аби посповідатися. Найчастіше йшли сповідатися до ксьондза Людвіга, він був найдобрішим сповідником. А коли в мене батько захворів, то ксьондз Людвіг спеціально приїхав у Меденичі. Тож, коли ми переселилися у Луцьк і згодом сюди прибув ксьондз Людвіг, він був для нас ніби вже рідним».

Данута Ровенська розповіла, що в Луцьку ксьондз Людвіг розробив план, згідно з яким місцеві католики ходили збирати підписи, аби їм віддали костел. «Ми ходили по хатах, оббивали пороги чиновників, а один парafіянин, Броник Сікорський, у Київ навіть кілька разів їздив, – пригадала Данута Ровенська. – Потім ми почали їздити і збирати підписи по інших парafіях, вдалося повернути інші храми. Це завдяки ксьондзу Людвігу вдалося зібрати підписи, бо й люди боялися, і влада палиці в колеса встромляла. У Маневичах нам руїни костелу віддали, потім були Любешів, Олика, Цумань, Берестечко... І всі ці костели він ремонтував».

«Коли він був у Житомирі, ми їздили не один раз до нього, бо сумували за ним. А ксьондз Людвіг і в Житомирі величезний костел Святого Вацлава відбудував. Він був для всіх як батько, всі люди до нього горнулися – і тут, на Волині, і там, на Житомирщині. Ми будемо за ним сумувати. Нехай із Богом спочиває», – додала Данута Ровенська.

23 січня з отцем Людвігом попрощалися в Житомирі, в парafії Святого Вацлава, де він прослужив останні 18 років. Похоронна літургія відбулася в Полонному 24 січня.

Анатолій OLICH
Фото: catholic.volyn.ua, rkc.in.ua

Інформація wołyńska Волинська інформація

W 15 samorządach lokalnych w obwodzie wołyńskim w ramach projektu unijnego zostaną stworzone jednostki ochotniczej straży pożarnej.

У 15 громадах на Волині в рамках проекту ЄС створять добровільні пожежно-рятувальні підрозділи.

Wspólna ukraińsko-holenderska firma zamierza otworzyć w rejonie rozyszczeńskim fermę norek.

Спільне українсько-голландське підприємство планує відкрити в Рожиченському районі ферму з розведення норок.

Łuczczanin Jurij Lisniczuk zaproponował założenie muzeum w najstarszym w Łucku trolejbusie. Zgłoszona przez niego petycja otrzymała wsparcie mieszkańców miasta.

Лучанин Юрій Лісничук пропонує створити музей у найстарішому в місті троллейбусі. Зареєстрована ним петиція набрала потрібну кількість голосів.

Wołyński ośrodek Towarzystwa «Memoriał» im. Wasyła Stusa proponuje demontaż komunistycznej symboliki na memoriale «Wiczna Sława» w Łucku, m.in. 40-metrowego obelisku.

Волинський осередок правозахисної організації «Меморіал» імені Василя Стуса пропонує очистити від комуністичної символіки меморіальний комплекс «Вічна слава» в Луцьку, зокрема демонтувати 40-метровий обеліск.

Od początku roku w Łucku odnotowano ponad 100 przypadków zachorowań na odrę.

Із початку року в Луцьку зафіксували понад 100 випадків захворювання на кір.

Pracownicy ok. 1400 firm w Łucku otrzymują wynagrodzenie mniejsze niż minimalne.

Близько 1400 підприємств у Луцьку виплачують своїм робітникам заробітну плату меншу мінімальної.

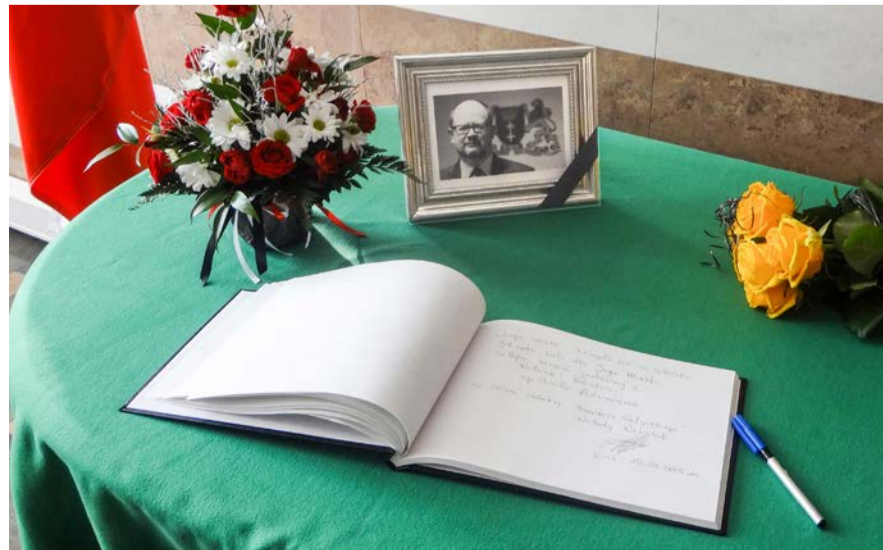
Całym sercem jesteśmy z Gdańskiem

Усім серцем із Гданськом

19 stycznia cała Polska pożegnała tragicznie zmarłego Prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza. Urna z Jego prochami została złożona w kaplicy świętego Marcina gdańskiej Bazyliki Mariackiej.

19 січня вся Польща попрощалася з трагічно загиблим мером Гданська Павлом Адамовичем. Урну з його прахом розмістили в каплиці Святого Марціна при гданському Маріацькому костелі.

W związku ze śmiercią Prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza i ogłoszoną przez Prezydenta RP żałobą narodową, w polskich placówkach dyplomatycznych na całym świecie zostały wyłożone książki kondolencyjne. Wszyscy chętni mogli wpisać się z powodu tego tragicznego wydarzenia również w Konsulacie Generalnym RP w Łucku.

У зв'язку зі смертю мера Гданська Павла Адамовича та оголошеною жалобою в польських дипломатичних установах усього світу виклали книги співчуттів. Усі охочі могли зробити відповідний запис із приводу цієї трагічної події також у Генеральному консульстві Республіки Польща в Луцьку.

Його серце почало битися в Гданську 54 роки воно билося для Його Міста...
Усім серцем ми з родиною та близькими ПAVЛA AДАМОВИЧА

Редакція «Волинського монітора»
і Товариство польської культури на Волині
імені Еви Феліньської

Jego serce zaczęło bić w Gdańsku,
54 lata było dla Jego Miasta...
Całym sercem jesteśmy z Rodziną i Bliskimi
Ś.P. PAWŁA ADAMOWICZA

Redakcja «Monitora Wołyńskiego»
і Stowarzyszenie Kultury Polskiej na Wołyniu
ім. Еwy Феліньської

Holokaust na Wołyniu na wystawie w Łucku

У Луцьку виставка про Голокост на Волині

Unikalny zwój Tory z XVI w., rzadkie zdjęcia synagogi i getta zrobione zaraz po zagładzie jego mieszkańców, zdjęcia zamordowanych Żydów z Łucka, kopie archiwalnych dokumentów oraz książki o ofiarach Holokaustu można obejrzeć na wystawie otwartej 25 stycznia w Wołyńskim Muzeum Krajoznawczym.

Wystawa «Holokaust na Wołyniu. Tego nie wolno zapomnieć...» została zorganizowana z okazji Międzynarodowego Dnia Pamięci Ofiar Holokaustu, który obchodzimy 27 stycznia, oraz 77. rocznicy zagłady wołyńskich Żydów. Ekspozycja została przedstawiona przez pracownika naukowego Wołyńskiego Muzeum Krajoznawczego Olenę Dubeń. Muzeum wystawiło z własnych zbiorów unikalny zwój Tory z XVI w., rzadkie zdjęcia synagogi i getta zrobione od razu po zagładzie jego mieszkańców, a także zdjęcia zamordowanych Żydów z Łucka udostępnione przez muzeum Yad Vashem. Niezwykle zainteresowaniem odwiedzających cieszą się wydane w latach 50–80. w Izraelu książki pamiątkowe, poświęcone ofiarom Holokaustu na Wołyniu. Grube tomy, w których zebrano dokumenty i wspomnienia, opowiadają o zamordowanych i nielicznych ocalałych mieszkańcach wołyńskich shtetli: Kamienia Koszyrskiego, Ołyki, Maniewicz, Horochowa, Rożyszcz...

Na wystawie zaprezentowano też kopie dokumentów Państwowego Archiwum Obwodu Wołyńskiego z okresu II wojny światowej. Wśród nich są rozkazy i ogłoszenia nazistowskich władz okupacyjnych, zdjęcia, protokoły przesłuchań świadków zagłady Żydów.

«Koło budynku więzienia ze wschodniej strony Żydzi sami w ciągu dnia wykopali duży dół ok. 4 metrów szerokości, 10 metrów długości oraz do 2 metrów głębokości. Przy zachodzie słońca w tymże dniu 26.06.1941 r. Żydów zaczęto przyprowadzać do tego dołu grupami po 30 osób i rozstrzeliwać jednym strzałem. Strzelał oddział złożony z 30 niemieckich żołnierzy, którymi dowodził niemiecki oficer. Te rozstrzeliwania grupami po 30 osób trwały

tego wieczoru do jedenastej nocy. W sobotę, czyli 28.06.1941 r., obok został wykopany – tym razem przez jeńców wojennych – dół jeszcze większy niż poprzedni, a w niedzielę 29.06.1941 r. gdzieś od godziny piętnastej znowu zaczęli przyprowadzać Żydów grupami po 30 osób i znowu rozstrzeliwać ich 30 ustawionych niemieckich żołnierzy... Szacuje się, że w dniach 26 i 29.06.1941 r. zabito 2600 osób» – czytamy w protokole przesłuchania z 1944 r. mieszkanki Łucka Zofii Trybuły, która była świadkiem tych wydarzeń. W sumie na Wołyniu w latach 1941–1942 zginęło ponad 110 tys. Żydów, w tym tylko w Łucku – 25658.

Serhij Szwardowski, dyrektor wykonawczy Wołyńskiej Wyznaniowej Gminy Progresywnego Judaizmu, opowiedział o nieznośnych warunkach życia w getcie, znęcaniu się katów i powstaniu łuckich Żydów. «Chciałbym, żeby to nigdy nie powtórzyło się z żadnym narodem. Nie ma różnicy, jakiej narodowości czy jakiego wyznania jesteśmy, w jakim języku rozmawiamy – wszyscy jesteśmy stworzeni przez jednego Boga. Najważniejsze jest, aby pozostać człowiekiem» – tymi słowami podsumował swoją opowieść.

Wiersz «Dzieci Oświęcimia» wzruszająco wyrecytował Borys Karp, a starszy mieszkaniec Łucka Don Szohetman podzielił się swoimi dziecięcymi wspomnieniami o wojnie. Głębokie emocje i nawet łzy u niektórych widzów wywołał film dokumentacyjny «Historia bez banknotów» autorstwa Ludmiły Czernecowej.

Wystawa «Holokaust na Wołyniu. Tego nie wolno zapomnieć...» potrwa w Wołyńskim Muzeum Krajoznawczym do końca lutego.

Tekst i zdjęcia: Anatolij OLICH

Unikalny suwій Tory XVI st., rідкісні фото синагоги і гетто одразу після винищення його жителів, знімки загиблих євреїв-лучан, копії архівних документів, а також книги про жертв Голокосту можна побачити на виставці, яку 25 січня відкрили у Волинському краєзнавчому музеї.

Виставка «Голокост на Волині. Цього не можна забувати...» приурочена Міжнародному дню пам'яті жертв Голокосту, який відзначають 27 січня, та 77-й річниці розстрілу єврейського населення Волині. Представила експонати науковий працівник Волинського краєзнавчого музею Олена Дубень. Музей зі своїх фондів виставив до огляду унікальний суwій Tory XVI ст., рідкісні фото синагоги і гетто одразу після винищення його жителів, а також знімки загиблих євреїв-лучан, надані музеєм Яд Вашем. Неабияке зацікавлення відвідувачів викликали видані в 50–80-х роках в Ізраїлі пам'ятні книги, присвячені жертвам Голокосту на Волині. Грубесні фоліанти, в яких зібрані документи і спогади, розповідають про загиблих і нечисленних уцілілих жителів окремих волинських штетлів: Каменя-Каширського, Олики, Маневичів, Горохова, Рожища...

В експозиції виставки представлені теж копії документів Державного архіву Волинської області часів Другої світової війни. Серед них – накази й оголошення нацистської окупаційної влади, знімки, протоколи допитів свідків винищення євреїв.

«Біля будинку тюрми зі східної сторони самі євреї вдень викопали велику яму приблизно 4 на 10 м і глибиною до 2 м. На заході сонця в той же день 26.06.1941 р. почали підводити євреїв до цієї ями партіями по 30 осіб, їх розстрілювала одним залпом команда з 30 німецьких солдатів, а командував німецький офіцер. Такі розстріли по 30 осіб тривали в той вечір до 11 ночі. В суботу, тобто 28.06.1941 р., там же поряд вже вій-

ськовополонені викопали яму ще більшого розміру, ніж перша, а в неділю 29.06.1941 р., десь із 15 години, знову почали підводити євреїв партіями по 30 осіб і, поставивши їх над ямою, розстрілювали також 30 вишуканих німецьких солдатів... За підрахунками, за 26 і 29.06.1941 р. розстріляли приблизно 2600 осіб», – розповіла у слідчому протоколі в 1944 р. одна з очевидців розстрілу, лучанка Зоя Трибула. Всього ж на Волині загинуло впродовж 1941–1942 рр. понад 110 тис. осіб єврейської національності, з них тільки в самому Луцьку – 25658.

Про нестерпні умови життя в гетто, про страждання невинних людей, знущання катів і повстання луцьких євреїв розказав Сергій Швардовський, виконавчий директор Волинської релігійної громади прогресивного юдаїзму. «Я хотів би, щоб це ніколи не повторилося ні з одним народом. Немає різниці, якої ми національності, якого ми віросповідання, якою мовою ми розмовляємо. Всі ми – творіння одного Бога. Головне – залишатися людиною», – такими словами він підсумував свій виступ.

Вірш «Діти Освенцима» проникливо прочитав Борис Кarp, а луцький старожил Дон Шохетман поділився своїми дитячими спогадами про війну. Глибокі емоції та навіть сльози в деяких глядачів викликав документальний фільм «Історія без купюр» Людмили Чернецової.

Виставка «Голокост на Волині. Цього не можна забувати...» діятиме у Волинському краєзнавчому музеї до кінця лютого.

Текст і фото: Анатолій ОЛИХ

... Szlakiem Wołyńskich Krzyży wokół Huty Stepańskiej z Januszem Horoszkiewiczem ...

Rafałówka w powiecie Sarny

Рафалівка в Сарненському повіті

Parafia w Rafałówce powstała w 1925 r. Wybudowano tu kościół pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła oraz plebanię.

Tak, jak w Antonówce, cmentarz w Rafałówce zlokalizowano przy cmentarzu wojennym. Pomiędzy kilkunastu lat jego funkcjonowania pochowano na nim wielokrotnie mniej zmarłych niż w oddalonych kilka kilometrów od Rafałówki Dołach Śmierci, w których w ciągu kilku dni znalazło miejsce ostatniego spoczynku 2700 zamordowanych Żydów.

Getto w Rafałówce ogrodzone było drutem kolczastym i pilnowane przez uzbrojonych wartowników. Zza drutów wyglądały wychudzone postacie głodnych ludzi. Jadący od strony Polic przejeżdżali tuż koło getta. Handel z zamkniętymi tam Żydami, choć zakazany, był jedynym źródłem ich zaopatrzenia. Polegał na wymianie: w zamian za żywność Żydzi oddawali swoją odzież, obuwie, naczynia, biżuterię i ostatnie dolary. Ukraińscy wartownicy z oddziału Schutzmannschaft mieli wtedy swoje złote żniwa. Kiedy Żydzi nie mieli już co wymieniać, w getcie nastąpił głód i śmierć. Niewielu Żydów miało odwagę i siłę, by próbować ucieczki, a kiedy w sierpniu 1943 r. prowadzono ich na zagładę, stracili wszelką nadzieję.

Po Stefanię Sosnowską z Wyrki, wtedy kilkunastoletnią panienkę, przybiegła jej koleżanka, córka sąsiada. «Jedź z nami do Rafałówki» – powiedziała. Pośród innych wozów droga szybko minęła, sąsiad niedługo załatwił sprawę.

Schutzmani sprzedali mu szafę po Żydach, chłopcy pomogli załadować i zaraz jechali z powrotem, żeby czasem coś się nie wydarzyło. Refleksje przyszły, kiedy z wozu rozładowali szafę i trzeba było wymyć stężoną krew, która obficie wypełniała jej wnętrze. Później Stefania Sosnowska zrozumiała również prorocze słowa niemieckiego żołnierza, który przyglądał się biernie załadunkowi szafy. Ten po polsku, w gwarze śląskiej, powiedział do sąsiada: «A po tobie kto to będzie brał?»

Nie mogąc jednocześnie w jednym tekście opisać historii kościoła i parafii oraz wspomnieć o zagładzie Żydów, wybrałem opowieść o zagładzie. Niemniej zwracam się do władz Rafałówki o uczczenie lub o umożliwienie uczczenia symbolicznym krzyżem miejsca kościoła i pozostawienie ostatnich przedwojennych nagrobków jako świadków historii.

1. Dokładnie tu był kościół w Rafałówce.
2. Cmentarz w Rafałówce.
3. Rafałówka. Po prawej znajduje się cmentarz.
4. Nagrobek żołnierski na cmentarzu w Rafałówce.

Tekst i zdjęcia: Janusz HOROSZKIEWICZ

P. S.: Zainteresowani mogą uzyskać więcej informacji pod adresem mailowym: janusz-huta-steranska@wp.pl

Парафію в Рафалівці заснували в 1925 р. Тут збудували костел Святих Апостолів Петра і Павла та плебанію.

Так, як і в Антонівці, цвинтар у Рафалівці знаходиться обік військового кладовища. Попри те, що він діяв кільканадцять років, на ньому поховано в декілька разів менше померлих, ніж у віддалених на кілька кілометрів від Рафалівки ямах смерті, в яких знайшли місце останнього спoczynку 2700 убитих євреїв.

Гетто в Рафалівці було обгороджене колючим дротом, його охороняли озброєні вартові. З-за дротів виглядали виснажені голодні люди. Подорожні, що прямували зі сторони Полиць, проїжджали біля самісінького гетто. Торгувля з євреями, які там перебували, хоч і заборонена, була єдиним джерелом їхнього утримання. Вона полягала в обміні: за продукти євреї віддавали одяг, взуття, посуд, прикраси й останні долари. Українські охоронці з Шуцманшафту мали тоді золоті жнива. Коли євреї вже не мали що міняти, в гетто настали голод і смерть. Небагато євреїв мали бажання й силу втекти. Коли в серпні 1943 р. їх повели на розстріл, вони втратили всяку надію.

За Стефанією Sosnowською з Вирки, тоді ще підлітком, прибігла її подружка, дочка сусіда. «Поїхали з нами до Рафалівки», – сказала. Дорога промайнула швидко, сусід недовго залягоджував справу. Шуцмани продали йому єврейську шафу, хлопці допомогли заванта-

жити – і одразу назад, аби нічого не трапилося. Думки нахлинули, коли шафу зняли з воза і треба було вимити всередині застиглу кров. Пізніше Стефанія Sosnowська зрозуміла пророчі слова німецького солдата, який байдуже спостерігав, як вантажили шафу. Той польською мовою із сілезьким діалектом звернувся до сусіда: «А після тебе хто це купить?»

Не маючи змоги водночас описати історію костелу й парафії, а також згадати про знищення євреїв, я обрав розповідь про Голокост. Проте все ж таки закликаю владу Рафалівки вшанувати або дати змогу вшанувати символічним хрестом місце костелу і зберегти останні передвоєнні надгробки.

1. Тут був костел у Рафалівці.
2. Кладовище в Рафалівці.
3. Рафалівка. Праворуч розташоване кладовище.
4. Надгробок солдатської могили на цвинтарі в Рафалівці.

Текст і фото: Януш ГОРОШКЕВИЧ

P. S.: Усі зацікавлені можуть отримати більше інформації за мейлом: janusz-huta-steranska@wp.pl

1

2

3

4

Ocaleni od zapomnienia: Walerian Śliwiński

Повернуті із забуття: Валеріан Слівінський

Na liście nauczycieli II Rzeczypospolitej, represjonowanych przez władze radzieckie w latach 1939–1941, o losach których piszemy w rubryce «Ocaleni od zapomnienia», znalazł się również Walerian Jeremi Śliwiński z Gimnazjum Państwowego im. Tadeusza Kościuszki w Równem.

Walerian Śliwiński (w aktach sprawy jego imię zostało zapisane przez funkcjonariuszy NKWD po rosyjsku jako Walerij) urodził się w 1902 r. w Łodzi. Jego ojciec zmarł w 1920 r. Wiemy, że matka Waleriana, Józefa (ur. w 1880 r.) na początku II wojny światowej pozostawała na utrzymaniu swoich dzieci mieszkających w Łodzi: Wacława (ur. w 1904 r.), Kazimierza (ur. w 1907 r.), Karola (ur. w 1910 r.), Zbigniewa (ur. w 1914 r.) i Krystyny (ur. w 1920 r.).

Walerian ukończył gimnazjum (przypuszczamy, że w Łodzi), a w 1931 r. – Centralny Instytut Wychowania Fizycznego w Warszawie. Jak dowiadujemy się z akt sprawy kryminalnej, po ustanowieniu władzy radzieckiej na terenie Zachodniej Ukrainy odbył także kurs dla nauczycieli.

W latach 1920–1931 Walerian Śliwiński uczył wychowania fizycznego w szkołach podstawowych w Łodzi. W 1932 r. przeniósł się do Równego, gdzie razem z żoną Janiną (c. Józefa, ur. w 1907 r.) i córką Elżbietą (ur. w 1931 r.) zamieszkał przy ul. Szemplińskiego 18.

Młody nauczyciel posiadał wyższe wykształcenie, zaczął więc uczyć wychowania fizycznego w rówieńskich szkołach, m.in. w Gimnazjum Państwowym im. Tadeusza Kościuszki. Był także instruktorem wychowania fizycznego w Kuratorium Okręgu Szkolnego w Równem, czyli opiekował się wszystkimi nauczycielami wychowania fizycznego na tym terenie.

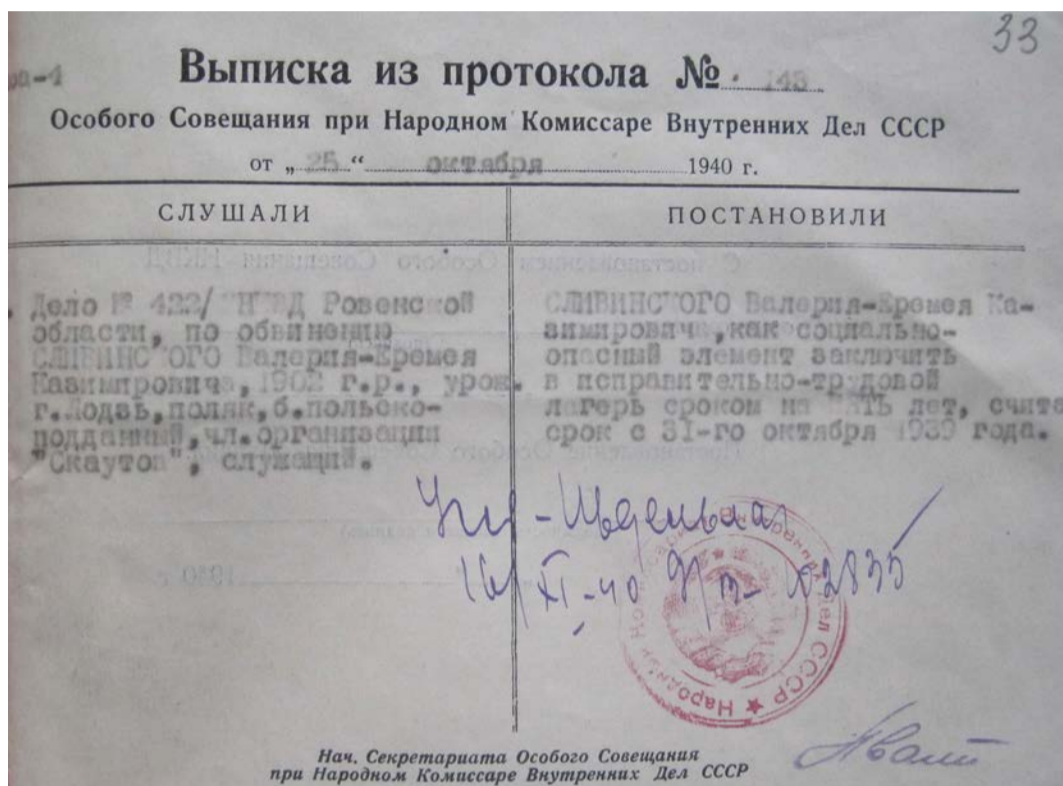
Walerian Śliwiński od młodych lat należał do harcerstwa. W 1934 r. na zjeździe delegatów Związku Harcerstwa Polskiego został wybrany na członka Zarządu Wołyńskiej Chorągwi Harcerzy. W latach 1934–1936 był jej komendantem. Podlegali mu komendanci powiatowych ośrodków tej organizacji. Komendanta Chorągwi wybierano wówczas na trzy lata, ale jeszcze przed końcem kadencji, w 1936 r., Walerian Śliwiński przekazał tę funkcję Leopoldowi Adamcziowi. W latach 1936–1938 nie prowadził aktywnej harcerskiej działalności, ale w 1938 r. zaczął pełnić funkcję sekretarza Wołyńskiej Chorągwi Harcerzy, która przewidywała spisywanie protokołów posiedzeń zarządu, kontrolę wykonywania postanowień zatwierdzonych przez członków zarządu, prowadzenie korespondencji z organizacjami społecznymi w powiecie na temat wspierania przez nie Związku Harcerstwa Polskiego.

Podczas przesłuchań Śliwiński tak opisał Wołyńską Chorągiew Harcerzy: była to organizacja mająca na celu patriotyczne, sportowe i religijne wychowanie młodzieży niezależnie od narodowości. Ze względu na wiek jej członkowie dzielili się na zuchów (dzieci w wieku 8–11 lat), harcerzy (11–15 lat) i skautów (nastolatki w wieku 15–18 lat). Według niego do skautów należeli zarówno Polacy, jak również Ukraińcy i Żydzi.

Walerian Śliwiński został aresztowany 31 października 1939 r. (według innych dokumentów 4 listopada 1939 r.) i osadzony w rówieńskim więzieniu NKWD. Podejrzewano go o udział w polskiej organizacji podziemnej, która powstała w oparciu o harcerstwo w celu zbrojnego powstania przeciwko władzy radzieckiej (przypuszczamy, że chodzi tu o Szare Szeregi).

Przebywając w więzieniu Walerian Śliwiński został oskarżony także o to, że prowadził kontrrewolucyjną agitację wśród aresztowanych. Doszło do tego po dyskusji wśród więźniów przetrzymywanych w celi nr 10 o traktowaniu przez polskie władze mniejszości narodowych, m.in. Ukraińców. Swoje zdanie na ten temat Walerian Śliwiński wyraził tak: «W rozmowie odbywającej się w celi z aresztowanymi rzeczywiście twierdziłem, że polski rząd nie uciska ukraińskiej ludności i Ukraińcom przy polskiej władzy żyło się dobrze. Teraz też tak uważam, ponieważ nie znam przypadków uciskania Ukraińców przez polski rząd. Znam tylko fakty dobrego życia ukraińskiej ludności».

Mychajło Gniedow, przetrzymywany w jednej celi ze Śliwińskim, na jednym z przesłuchań przekonywał śledczych o tym, że Walerian Śli-

wiński swoimi rozmowami dyskredytował «władza narodów towarzysza Stalina». W listopadzie 1939 r. w celi toczyły się rozmowy na temat polityki zagranicznej prowadzonej przez Niemcy i ZSRR. Według Gniedowa Śliwiński powiedział wówczas, że: «...nie ma żadnej różnicy między Niemcami i ZSRR, ponieważ oba państwa prowadzą podobną zaborczą politykę».

W jednej celi z Walerianem Śliwińskim w ciągu dwóch miesięcy przebywali Dobranчук i Czmeluk (imiona nie są znane). Obaj trafili do więzienia za przekroczenie tak zwanej zakazanej strefy między Zachodnią Ukrainą i Ukrainą Sowiecką Republiką Radziecką, która została ustanowiona po 17 września 1939 r. Mieszkańcy z terenów USRR graniczących kiedyś z Polską postanowili skorzystać z okazji i przedostać się na tereny należące wcześniej do Polski, żeby kupić różne artykuły, których na sowieckiej Ukrainie był niedobór. Mieli na sobie podarte, znoszone ubrania, co według Waleriana było dobrym przykładem tzw. «dobrobytu» w ZSRR. Kiedy zaśpiewali sowiecką pieśń «Широка страна моя родная» (pol. Szeroki jest mój ojczysty kraj), Walerian wykonał ją zastąpiwszy wyrażenie «Гdzie człowiek tak swobodnie oddycha» frazą «Гdzie człowiek tak swobodnie zdycha». O tym od razu dowiedzieli się śledczy NKWD.

Decyzją Kolegium Specjalnego NKWD ZSRR z dnia 25 października 1940 r. Walerian Śliwiński został skazany z art. 54–11, 54–10 Kodeksu Kryminalnego USRR na pięć lat pozbawienia wolności. Karę odbywał w obozie «Iwdellag».

Szukając informacji o dalszych losach Waleriana Śliwińskiego, znaleźliśmy artykuł o nim w drugim tomie wydanej w Polsce «Harcerskiego Słownika Biograficznego». Dowiedzieliśmy się dzięki niemu o tym, że bohaterowi tej publikacji udało się opuścić obóz w 1941 r. i przedostać się do Armii Polskiej na Wschodzie. W 1942 r. został on członkiem Rady ZHP na Środkowym Wschodzie. Nadzorował działalność harcerską w Iranie, Palestynie i Egipcie. Kontynuował aktywną pracę wydawniczą (jak podaje autor tekstu, prowadził ją wcześniej w Łodzi i Równem, publikując m.in. rozmatką literaturę dla harcerzy – przyp. red.).

Po wojnie zamieszkał w Londynie. Do końca życia prowadził aktywną działalność harcerską. Zmarł w 1978 r.

Według postanowienia Prokuratury Obwodu Rówieńskiego z dnia 4 września r. 1989 r. Walerian Śliwiński został zrehabilitowany.

Серед учителів Другої Речі Посполитої, репресованих радянською владою в 1939–1941 рр., про долі яких ми згадуємо в рубриці «Повернуті із забуття», був і Валеріан-Єремія Слівінський із Державної гімназії імені Тадеуша Костюшка в Рівному.

ків). За словами Валеріана, до скаутів належали як поляки, так і українці та євреї.

Валеріана Слівінського арештували 31 жовтня 1939 р. (за іншими документами 4 листопада 1939 р.) Він потрапив до рівненської в'язниці НКВС. Підставою для арешту була підозра щодо його участі в польській підпільній організації, створеній на основі об'єднання скаутів, метою якої було збройне повстання проти радянської влади (припускаємо, що мова йде про «Сірі шеренги»).

За час перебування у в'язниці Валеріан отримав ще один пункт до звинувачення – проведення контрреволюційної роботи серед співкамерників. Відбулося це після дискусії серед арештованих, яких утримували в камері № 10, про ставлення польської влади до представників національних меншин, зокрема українців. Свою думку на допиті від 21 березня 1940 р. Валеріан Слівінський висловив так: «В разговорі среди арестованных в камере я действительно отстаивал и доказывал, что польское правительство не притесняло украинское население и украинцам при польской власти жилось хорошо и такое мнение у меня имеется и сейчас, т. к. мне не было известно фактов притеснения украинцев польским правительством, известны были факты хорошей жизни украинского населения».

Співкамерник Валеріана Слівінського, Михайло Гнедов, на одному з допитів запевняв слідчих, що своїми розмовами Валеріан дискредитував «вождя народів тов. Сталіна». У листопаді 1939 р. у камері обговорювали питання зовнішньої політики Німеччини та Радянського Союзу. Зі слів Гнедова, Слівінський казав, що «... нет никакой разницы между Германией и СССР, проводится одна и та же политика захвата чужой территории».

Разом із Валеріаном Слівінським у камері впродовж двох місяців перебували Добранчук і Чмелюк (імена невідомі). Обоє потрапили за ґрати за порушення заборонної зони між Західною Україною та УРСР, яка була встановлена після 17 вересня 1939 р. Селяни з колишньої прикордонної зони УРСР вирішили скористатися нагодою і потрапити на територію колишньої Польщі, аби купити наявні там товари, на які в радянській Україні був дефіцит. Вони, одягнені у зношений і рваний одяг, були для Валеріана яскравим прикладом «добробути» в СРСР. Тому, коли співкамерники затягнули пісню «Широка страна моя родная», Валеріан заспівав її на свій лад, перефразувавши «Где так вольно дышит человек» на «Где так вольно сдохнет человек». Про цей факт відразу повідомили слідчі НКВС.

25 жовтня 1940 р. постановою Особливої наради при НКВС СРСР за ст. 54–11, 54–10 КК УРСР Валеріана Слівінського засуджено до п'яти років позбавлення волі. Термін покарання він відбував в «Івдельлазі».

Шукаючи інформацію про подальшу долю Валеріана Слівінського, ми натрапили на статтю про нього у другому томі виданого в Польщі «Харцерського біографічного словника». Із неї ми дізналися, що героєві цієї публікації вдалося вийти з табору в 1941 р. та вступити до Польської армії в СРСР, тобто Армії Андерса. У 1942 р. він став членом Ради Спілки польського харцерства на Сході, а згодом командантом цієї організації. Інспектував діяльність польського харцерства в Ірані, Палестині та Єгипті. Продовжував активну видавничу діяльність (нею, як інформує автор словникової статті, він займався ще в Лодзі та Рівному, видаючи різноманітну літературу для харцерів, – ред.).

Після війни жив у Лондоні. Активно займався харцерською діяльністю до кінця життя. Помер у 1978 р.

Заключенням Рівненської обласної прокуратури від 4 вересня 1989 р. Валеріана Слівінського реабілітовано.

Учелние з Łucka i Lublina realizują wspólny projekt

Університети Луцька та Любліна реалізують спільний проект

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II we współpracy z Łuckim Narodowym Uniwersytetem Technicznym realizuje projekt «Współpraca uniwersytetów na rzecz wsparcia procesów bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego Lubelskiego i Łuckiego regionu transgranicznego».

Люблінський католицький університет у співпраці з Луцьким національним технічним університетом реалізує проект «Співпраця університетів для підтримки розвитку безпеки і кризового управління Люблінського і Луцького транскордонних регіонів».

«Celem wspólnego projektu polsko-ukraińskiego jest wsparcie procesów bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego po obu stronach granicy Polski i Ukrainy, będącej też zewnętrzną granicą pomiędzy UE a Ukrainą. Wzajemny ruch graniczny jest bardzo intensywny. Stąd też konieczne wydaje się zdiagnozowanie problemów związanych z pracą instytucji granicznych oraz podjęcie próby wsparcia ich działalności» – podaje Dział Projektów Międzynarodowych KUL.

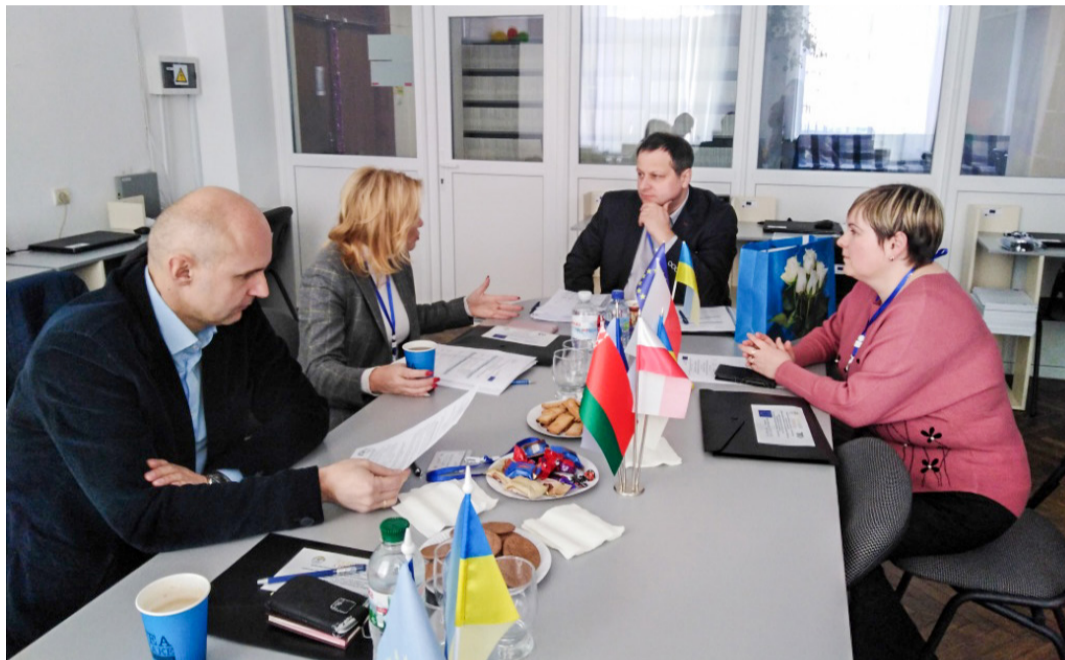
Wydarzenia w ramach projektu będą odbywały się w ciągu dwóch lat: jego realizacja rozpoczęła się we wrześniu 2018 r., a zakończy się latem 2020 r. Jak zaznaczyła pracownik naukowy ŁNUT Olena Kowalczyk, lokalny koordynator projektu, jego pomysłodawcą i głównym beneficjentem jest KUL, a łucka uczelnia jest partnerem. Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020.

Według Oleny Kowalczyk, realizacja projektu składa się z kilku etapów. Początkowo przewiduje przeprowadzenie naukowych konferencji z udziałem celników z obwodu wołyńskiego i pracowników przejścia granicznego Jagodzin. M.in. 4 grudnia na KUL-u odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. «Współpraca transgraniczna Polski i Ukrainy. Szanse i wyzwania».

Po konferencjach odbędą się szkolenia dla funkcjonariuszy służb celnych i granicznych z Ukrainy i Polski, po 50 przedstawicieli każdego kraju. Pierwsza ich część, jak podano na stronie internetowej ŁNUT, zaplanowana jest na marzec-maj 2019 r.

«Polscy fachowcy będą uczyli, jak właściwie komunikować się z podróżującymi oraz z kolegami w pracy, oraz jak wzmacniać odporność na stres» – powiedziała Olena Kowalczyk.

Jak podano na stronie Wołyńskiej Obwodowej Administracji Państwowej, w rozdziale «Transgraniczna współpraca», w ramach projektu przewidziany jest podyplomowy kurs w zakresie bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego. Olena Kowalczyk w rozmowie z nami

potwierdziła, że w trakcie konkursu na takie szkolenie zostaną zakwalifikowani przedstawiciele służb celnych i granicznych, którzy będą mieli możliwość odbycia trzymiesięcznej nauki zorganizowanej przez KUL i ŁNUT. Program kursu, według niej, obecnie jest w trakcie opracowania.

Oprócz tego, podczas szkoleń na przejściu granicznym Jagodzin zostanie zrealizowane badanie w zakresie bezpieczeństwa i zagrożeń transgranicznych. Przewiduje ono m.in. ankietowanie osób podróżujących przez polsko-ukraińską granicę. Przeprowadzone zostaną dwa badania: na początku szkoleń i po ich zakończeniu. Ich celem będzie wyjaśnienie, czy zmienił się stosunek funkcjonariuszy służb celnych i granicznych do procesu przekraczania granicy przez obywateli Ukrainy i Polski.

Natalia DENYSIUK
Fot. lutsk-ntu.com.ua

За словами Олени Ковальчук, реалізація проекту здійснюється в кілька етапів. Початковий етап передбачає проведення наукових конференцій із залученням працівників митної служби Волинської області та працівників прикордонних служб на пункті пропуску Ягодин. Зокрема, 4 грудня в ЛКУ відбулася міжнародна наукова конференція «Транскордонна співпраця Польщі та України. Шанси й виклики».

Після конференцій передбачено проведення тренінгів для працівників митних і прикордонних служб України та Польщі, у яких візьмуть участь по 50 представників від кожної країни. Першу серію навчань, як зазначено на сайті ЛНТУ, заплановано провести в березні-травні 2019 р.

«Польські тренери навчатимуть їх як вести себе у спілкуванні з особами, котрі перетинають кордон, бути стресостійкими, врівноважувати себе у спілкуванні з колегами», – розповіла Олена Ковальчук.

Як зазначено на сайті Волинської облдержадміністрації в розділі «Транскордонне співробітництво», в рамках проекту передбачено організацію післядипломної освіти в галузі безпеки та кризового управління. Олена Ковальчук під час розмови з нами підтвердила, що шляхом конкурсу відберуть представників митної і прикордонної служб, які зможуть пройти тримісячне післядипломне навчання на базі ЛНТУ та ЛКУ. Програма цього курсу, за її словами, зараз перебуває на етапі розробки.

Окрім цього, під час тренінгів на пункті пропуску Ягодин проведуть дослідження сприйняття безпеки та транскордонних загроз. Воно передбачає, зокрема, анкетування осіб, котрі перетинають кордон. Проведуть два опитування – на початку тренінгів та після їх завершення, щоб з'ясувати як змінилося ставлення митників і прикордонників до процесу перетину кордону громадянами України та Польщі.

Наталія ДЕНИСІУК
Фот: lutsk-ntu.com.ua

Недзельна школа в Lubieszowie ma nową klasę

Недільна школа в Любешеві має новий клас

20 stycznia w Stowarzyszeniu Kultury Polskiej na Wołyniu im. Ewy Felińskiej Oddział w Lubieszowie odbyło się uroczyste otwarcie sali, w której co niedzielę będą odbywały się zajęcia z języka polskiego dla wszystkich chętnych dzieci.

Niedzielną szkołą będzie działała w zabytkowym klasztorze z XVIII wieku. Mieściła się tu kiedyś szkoła pijarów, w której m.in. kształcił się Tadeusz Kościuszko.

Oprócz dzieci, które będą uczyły się języka polskiego, oraz ich rodziców na uroczystość otwarcia przybyli członkowie lubieszowskiego oddziału SKP im. Ewy Felińskiej. Pomieszczenie poświęcili miejscowi proboszczowie – o. Jurij Ustymczuk z Prawosławnej Cerkwi Ukrainy i ks. Andrzej Kwiczala z kościoła rzymskokatolickiego w Lubieszowie.

Głos zabrali również pomysłodawca otwarcia sali, deputowany Wołyńskiej Rady Obwodowej, mecenas i członek SKP Mykoła Buszczuk oraz nauczycielka języka polskiego Julia Charytoniuk, która będzie prowadziła zajęcia w szkole niedzielnej. Członkowie lubieszowskiego oddziału SKP im. Ewy Felińskiej podziękowali wszystkim, którzy pomogli w wyposażeniu klasy, m.in. Stowarzyszeniu «Wołyński Rajd Motocyklowy».

Od razu po uroczystym otwarciu została przeprowadzona pierwsza lekcja języka polskiego.

Tamara URIADOWA

20 січня в любешівському відділенні Товариства польської культури на Волині імені Еви Фелінської відкрили кабінет, де щонеділі проходитимуть заняття з польської мови для всіх охочих дітей.

Недільна школа діятиме у старовинній любешівській споруді, збудованій у XVIII ст. Вона відома як кляштор або школа піярів. Саме тут свого часу навчався Тадеуш Костюшко.

Окрім дітей, котрі вивчатимуть польську, та їхніх батьків, на відкриття класу завітали члени любешівського відділення ТПК імені Еви Фелінської. Місцеві отці-настоятели храму ПЦУ Юрій Устимчук та костелу Анджей Квічала здійснили освячення кабінету.

Із вітальним словом звернулися ініціатор відкриття кабінету, депутат Волинської облас-

ної ради, меценат і член товариства Микола Бушук та вчителька польської мови Юлія Харитонюк, котра проводитиме заняття в недільній школі. Члени любешівського відділення Товариства польської культури на Волині висловили подяку всім, хто долучився до облаштування кабінету, зокрема членам товариства «Волинський мотоциклетний рейд».

Після урочистого відкриття відбувся перший урок.

Тамара УРЯДОВА

Kolęda jedności w Kiwercach

Коляда єдності в Ківерцях

27 stycznia na zakończenie Tygodnia Modlitwy o Jedność Chrześcijan, w Kiwercach odbył się koncert bożonarodzeniowy, w którym uczestniczyli wierni różnych chrześcijańskich kościołów.

Corocznie 18–25 stycznia Kościół Rzymskokatolicki obchodzi Tydzień Modlitwy o Jedność Chrześcijan, żeby wszyscy wierzący w Chrystusa połączyli się w wierze i braterskiej miłości. Tak się złożyło, że kościół Najświętszego Serca Jezusowego w Kiwercach niedaleko Łucka można uznać za wzór (niestety, nie wszędzie powielany) takiej jedności. Dlaczego? Przypomnijmy historię świątyni.

Kościół w Kiwercach został wzniesiony w latach 1929–1933 ze składek miejscowych katolików. Od razu po II wojnie światowej władze sowieckie zamknęły świątynię. Przez długie lata po wojnie nie była ona wykorzystywana w celach religijnych. W 1991 r. budynek kościoła oddano Cerkwi Prawosławnej, a w 1993 r. w mieście odrodziła się parafia katolicka. Parafie obu wyznań zgodnie odprawiały msze w jednej świątyni. Po pewnym czasie prawosławna wspólnota zbudowała Cerkiew pw. Pokrovy Matki Bożej, a w kościele obecnie wspólnie z katolikami obrządku rzymskiego prowadzą nabożeństwa parafianie Ukraińskiego Kościoła Grekokatolickiego. Właśnie z tego powodu tę świątynię można nazwać kolebką trzech chrześcijańskich parafii.

Ks. Krzysztof Orlicki, proboszcz katolickiego kościoła w Kiwercach, 27 stycznia zaprosił chrześcijan różnych wyznań na wspólne obchody przyścia na świat Syna Bożego. Na koncert bożonarodzeniowy, oprócz katolików obrządku łacińskiego, przyszli prawosławni z ojcem Iwanem i ojcem Serhijem z Katedry Świętej Pokro-

wy Prawosławnej Cerkwi Ukrainy, parafianie Kościoła Ewangelicznych Chrześcijan Baptystów «Betlejem», grekokatolicy, przedstawiciele władz miejskich i rejonowych na czele z merem Wołodymyrem Żgutowym. Wśród honorowych gości był też ks. biskup Witalij Skomarowski, ordynariusz Diecezji Łuckiej Kościoła Rzymskokatolickiego.

Program koncertowy składał się z utworów Théodore'a Duboisa, Antonio de Cabezona, Johanna Sebastian Bacha, Mieczysława Surzyńskiego, Nortona Younga, które zagrał na organach Petro Suchocki, organista z łuckiej katedry, a także ze znanych utworów klasycznych i kolęd ukraińskich w wykonaniu narodowej artystki Ukrainy Zoi Komaruk. Koncert uświetnił swoim występem prawosławny dziecięcy chór Katedry Świętej Pokrovy w Kiwercach, a także katolicki zespół młodzieżowy z kościoła Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Równem. Uroczystość prowadzili Anna Sołodka i Eduard Sardaczuk z Kościoła Ewangelicznych Chrześcijan Baptystów «Betlejem».

Po koncercie odbyła się wspólna modlitwa, po której kolędy śpiewali już wszyscy widzowie zgromadzeni w kościele. Na spotkanie przyszło bardzo wielu ludzi – mimo, że w świątyni dostawiono dodatkowe ławki, kilkadziesiąt osób musiało słuchać występów na stojąco.

Tekst i zdjęcia: Anatolij OLICH

У неділю, 27 січня, на завершення тижня молитви за єдність християн у Ківерцях відбувся різдвяний концерт, у якому взяли участь віряни різних конфесій.

Щороку з 18 до 25 січня Римо-католицька церква проводить тиждень молитви за єдність християн, щоби всі, хто вірить у Христа, об'єдналися у вірі та братерській любові. Так склалося, що костел Пресвятого Серця Ісуса в містечку Ківерці поблизу Луцька можна назвати прикладом (на жаль, не дуже поширеним) такої єдності. Чому? Звернемося до історії храму.

Костел у Ківерцях спорудили в 1929–1933 рр. за кошти місцевих католиків. Одразу після Другої світової війни його відібрала радянська влада. Приміщення храму довго використовували не за призначенням. У 1991 р. його віддали Православній церкві, а в 1993 р. відродилася вже католицька парафія. Обидві конфесії мирно співіснували в одному храмі. З часом православна громада збудувала церкву Покрови Божої Матері, а зараз у ківерцівському католицькому храмі напередміні із римо-католиками звершують богослужіння віряни Української греко-католицької церкви. От і виходить, що цей костел став колыскою для трьох християнських парафій.

Парох католицького ківерцівського храму, отець Кишишф Орлицький 27 січня запросив християн інших конфесій, щоби разом вшанувати народження Божого Сина. На різдвяний концерт, окрім римо-католиків, прийшли православні з оцями Іваном та Сергієм зі Свято-Покровського собору Православної церкви

України, віряни із церкви «Віфлеєм» євангельських християн-баптистів, греко-католики, представники міської та районної адміністрації на чолі з мером Володимиром Жгутовим. Був серед почесних гостей і єпископ Віталій Скомаровський, ординарій Луцької дієцезії Римо-католицької церкви.

Основа концертної програми склали твори Теодора Дюбуа, Антоніо де Кабезона, Йогана Себастьяна Баха, Мечислава Сужинського, Нортон Янга, які виконав на органі луцький кафедральний органіст Петро Сухоцький, та перлини вокальної світової класики й українські колядки у виконанні народної артистки України Зої Комарук. Прикрасили концертну програму виступи православного дитячого хору Свято-Покровського собору з Ківерців та католицького молодіжного ансамблю Святих Петра і Павла з Рівного. Великий концерт Анна Солодка та Едуард Сардачук із церкви «Віфлеєм» євангельських християн-баптистів.

Після завершення програми відбулася спільна молитва, а вже потім, усім храмом, колядували самі глядачі. А зібралось їх чимало – попри те, що у храмі поставили додаткові лавки, кільком десяткам довелося слухати концерт стоячи.

Текст і фото: Анатолій ОЛИХ

W Dubnie zabrzmiały kolędy

У Дубні звучали колядки

Koncertem kolęd pożegnali członkowie Towarzystwa Kultury Polskiej Dubieńszczyzny okres Bożego Narodzenia.

W niedzielę 27 stycznia po mszy świętej w kościele pod wezwaniem Świętego Jana Nepomucena w Dubnie zabrzmiały kolędy. Zaśpiewali je członkowie Towarzystwa Kultury Polskiej Dubieńszczyzny: Igor Gašior, Mariana Bogacz, Iwan Kondraś i in. Kierownikiem artystycznym tego

przedsięwzięcia był Wiktor Sajuk, a inicjatorem prezes organizacji Maria Bożko, którzy również wzięli udział w koncercie.

Maria BOŻKO,
Towarzystwo Polskiej Kultury w Dubnie
Zdjęcia udostępnione przez autorkę

Koncertem koledok chłeni Towarzystwa polskiej kultury w Dubni завершили період Різдва свят.

У неділю, 27 січня, після богослужіння в парафіяльному костелі Святого Йогана Непомука в Дубні зазвучали колядки. Виконали їх члени Товариства польської культури Дубенщини Ігор Гонсьор, Мар'яна Богач, Іван Кондраś та інші. Художнім керівником заходу був Віктор

Саяук, а його ініціаторкою виступила голова організації Марія Божко. Вони також взяли участь у концерті.

Марія БОЖКО,
Товариство польської культури в Дубні
Фото надала авторка

Zespół z Husiatyna zwyciężył w konkursie koled w Polsce

Колядники з Гусятина перемогли на конкурсі в Польщі

Коледники з sobotniej szkoły języka polskiego, działającej przy Nadzbruczańskim Towarzystwie Kultury i Języka Polskiego w Husiatynie na Tarnopolszczyźnie, reprezentowali Ukrainę w III Międzynarodowym Konkursie Koled i Pastoralek «Beskidzka Bitwa na Kolędy» w Bystrej Śląskiej.

14 stycznia we wsi Bystra w powiecie bielskim w województwie śląskim odbył się III Międzynarodowy Konkurs Koled i Pastoralek «Beskidzka Bitwa na Kolędy». Wzięły w nim udział cztery zespoły z Polski oraz dwa z zagranicy: z Ukrainy i Słowacji.

Wydarzenie miało miejsce w parafialnym kościele Wniebowzięcia NMP w Bystrej. Na swój występ artyści mogli przeznaczyć maksymalnie 15 minut. Kolędники z Husiatyna reprezentowali Ukrainę, śpiewali więc ukraińskie koledy, po ukraińsku złożyli też najlepsze życzenia wszystkim zgromadzonym w kościele. Jurorzy uznali prezentację kolędników z Husiatyna za najlepszą.

Uczestnicy festiwalu wzięli udział w uroczystej kolacji z wójtem gminy Wilkowice, na terenie której położona jest Bystra. Podczas spotkania wszyscy razem śpiewali polskie koledy. Delegacja z Husiatyna odwiedziła również Muzeum Juliana Fałata w Bystrej, gdzie zapoznała się z twórczością malarza i zaśpiewała koledy wspólnie z pracownikami tej placówki.

Jeszcze przed konkursem koled w Bystrej Zespół Pieśni i Tańca «Ziemia Beskidzka» z Mesznej w gminie Wilkowice zorganizował zbiórkę pieniędzy na zakup darów w ramach akcji «Nie zapominajmy o rodakach». W niedzielę 20 stycznia członkowie Nadzbruczańskiego Towarzystwa Kultury i Języka Polskiego zawieźli paczki dla starszych osób do Husiatyna, Suchodołu, Sidorowa, a także do Szydłowca, gdzie mieszka najstarsza w rejonie husiatyńskim Polka – 92-let-

nia Rafaela Ogłodana. Członkowie towarzystwa przekazali dary oraz zaśpiewali koledy w każdym odwiedzionym przez nich domu. W ten sposób zakończyli akcję zainicjowaną przez Zespół «Ziemia Beskidzka».

Jan PIEJKO,
Nadzbruczańskie Towarzystwo Kultury i Języka Polskiego
Fot. Paweł BESKIDZKI

Коледники із суботньої школи польської мови, котра діє при Надзбручанському товаристві польської культури та мови в Гусятині на Тернопільщині, представили Україну на III Міжнародному конкурсі колядок «Beskidzka Bitwa na Kolędy».

тисти мали 15 хвилин для виступу. Коледники з Гусятина представляли Україну, тому співали українські колядки та щедро віншували глядачів і членів журі, які, до речі, визнали їх переможцями.

Учасники фестивалю взяли участь у святковій вечірці з вїтом гміни Вільковіце, до якої належить Бистра. Під час цієї зустрічі всі разом співали польські колядки. Гусятинці відвідали також Музей Юліана Фалата в Бистрій, де ознайомилися з працями художника та заколядували разом із працівниками установи.

Ще задовго до конкурсу в Бистрій ансамбль пісні й танцю «Beskidzka земля» із села Мешна в гміні Вільковіце організував збір коштів для закупівлі товарів першої необхідності в рамках акції «Nie zaropinajmy o rodakach». У неділю, 20 січня, гурт колядників із Надзбручанського товариства польської культури та мови завіз пакунки стареньким малозабезпеченим полякам у Гусятині, Суходолі, Сидорові, а також Шидлівцях, де проживає найстарша в Гусятинському районі полька – 92-річна Рафалія Оглодана. Члени товариства передали подарунки та заколядували в кожному домі, який відвідали. Таким чином вони завершили акцію, розпочату колективом «Beskidzka земля».

Ivan PEJKO,
Nadzbruczańskie Towarzystwo Kultury i Języka Polskiego
Fot. Paweł BESKIDZKI

Kolędowanie w Zdołbunowie

W styczniu członkowie Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Zdołbunowskiej wzięli udział w rejonowym festiwalu koled. Zaśpiewali je także na spotkaniu opłatkowym w siedzibie swojej organizacji.

W niedzielę, 13 stycznia, Rejonowy Dom Kultury w Zdołbunowie rozbrzmiewał gwarem licznych grup wokalnych i tanecznych biorących udział w Rejonowym Przeglądzie Koled. Zjechało tu wielu młodych i starszych kolędników, popisywali się też soliści i młodzi tancerze, a sala wypełniła się mieszkańcami miasteczka chcącymi pokolędować wraz z artystami.

Śpiewał więc chór baptystów «Źródło życia», dzieci ze szkoły w Piatygorach, «Szkolne gwiazdki» z Kwasilowa, Chór Kolędników z Rejonowego Domu Kultury, by wymienić tylko niektórych. W tym doborowym towarzystwie nie zabrakło przedstawicieli TKP Ziemi Zdołbunowskiej. W ich wykonaniu zabrzmiały dwie polskie koledy: «A wczora z wczora» i «Jezusa Narodzonego wszyscy witajmy».

Tydzień później, 20 stycznia, w siedzibie szkoły sobotnio-niedzielnej Towarzystwa Kultury Polskiej Ziemi Zdołbunowskiej odbyło się spotkanie opłatkowe zorganizowane dla najstarszych Polaków mieszkających w Zdołbunowie. Była to okazja nie tylko do złożenia sobie życzeń przy opłatku, ale do wspomnień i wspólnej biesiady.

Podczas uroczystości zabrzmiało wiele polskich i ukraińskich koled, a śpiewającym przygrywały Helena Stelmaszczuk i Helena Kononczuk. W przerwach zebrani usłyszeli wiersze bożonarodzeniowe polskich poetów, które wybrała i recytowała nauczycielka języka polskiego skierowana przez ORPEG do pracy w szkole sobotnio-niedzielnej przy Towarzystwie.

Inicjatorką tego sympatycznego spotkania była delegatka Towarzystwa na Forum Młodych Polaków w Iwanofrankowsku Maryna Mazurok, która wykazała się przy tej okazji dużym talentem organizacyjnym.

Maria MUSIAŁ,
nauczycielka skierowana do Zdołbunowa przez ORPEG
Zdjęcia udostępnione przez Zofię MICHAŁEWICZ

Koładowanie u Zdołbunowie

У січні члени Товариства польської культури Здолбунівщини брали участь у районному фестивалі колядок. Співали їх також на оплатковій зустрічі у приміщенні своєї організації.

«Шкільні зірочки» з Квасилова та колядники зі Здолбунівського районного будинку культури. Це лише деякі з учасників. У цьому добірному товаристві можна було послухати і представників Товариства польської культури Здолбунівщини. У їхньому виконанні прозвучали дві польські колядки: «A wczora z wczora» i «Jezusa Narodzonego wszyscy witajmy».

Тижнем пізніше, 20 січня, в приміщенні суботньо-недільної школи Товариства польської культури Здолбунівщини відбулася оплаткова зустріч, влаштована для найстарших поляків, котрі проживають у Здолбуніві. Це була нагода поспілкуватися, поділитися спогадами та побажати одне одному всього найкращого.

Під час заходу прозвучало багато польських і українських колядок, співакам акомпанували Олена Стельмашук й Олена Конончук. У перервах присутні почули рідзвяні вірші польських poetів, які зачитала вчителька польської мови, скерована до суботньо-недільної школи при товаристві Центром розвитку польської освіти за кордоном.

Ініціаторкою зустрічі була делегатка товариства на Форумі молодих поляків в Івано-Франківську Марина Мазурок, яка проявила неабиякі організаційні здібності.

У неділю, 13 січня, в Здолбунівському РБК зібралися численні вокальні й танцювальні колективи, які долучилися до фестивалю колядок. Зіхалося багато молодих і старших коледників, демонстрували свій талант теж танцюристи, а залу заповнили жителі містечка, які залюбки заколядували б разом з артистами.

Під час огляду виступили хор баптистів «Джерело життя», діти зі школи в П'ятигорі,

Мари́я МУСЯ́Л,
учителька, скерована до Здолбунова організацією ORPEG
Фото надала Зофія МІХАЛЕВІЧ

Łączy ich Wołyń i kino

Michał Waszyński i Abraham Zapruder z Kowla, Zofia Terné z Równego, Tamara Wiszniewska z Warkowicz w rejonie dubieńskim, Ben Barenholtz z Kupiczowa, Natalia Użwij z Lubomla – wszystkich ich łączy Wołyń i kino. O tym rozmawiano podczas spotkania z Ołeksandrem Kotysem i Tetianą Jaceczko-Błażenko w księgarni «Є» w Łucku.

Krajoznawcy Ołeksandr Kotys i Tetiana Jaceczko-Błażenko podczas spotkania z miłośnikami historii przedstawili losy wybitnych osób o wołyńskich korzeniach związanych ze światem kina. Prelekcja «(Nie)znani wołyńianie: od kina nieme-go do Oskarów» odbyła się 24 stycznia w ramach projektu «(Nie)znani wołyńianie», który jest realizowany przez portal «Kroniki Lubarta». Od 2016 r. w ramach rubryki o tej samej nazwie Ołeksandr Kotys, Tetiana Jaceczko-Błażenko i Artur Aloszyn opublikowali prawie sto artykułów poświęconych wybitnym wołyńianom lub osobom o wołyńskim pochodzeniu.

Pierwszym, o kim dowiedzieli się uczestnicy spotkania, był Michał Waszyński – reżyser kilkunastu filmów, ekscentryk i skandalista, rekin show-biznesu, któremu karierę zawdzięczają m.in. Audrey Hepburn i Sophia Loren. Mosze Waks – bo tak nazywał się od urodzenia Michał Waszyński – przyszedł na świat w 1904 r. w Kowlu, w biednej chasydzkiej rodzinie. Rodzime miasto opuścił w wieku 15 lat. Za najwybitniejsze dzieło Waszyńskiego krytyka uznaje film «Dybuk» nakręcony w 1937 r. na podstawie dramatu Szymona Anskiego.

W Kowlu urodził się również Abraham Zapruder – amerykański producent ubrań dla kobiet. Świat dowiedział się o nim dzięki temu, że nakręcił krótki amatorski film dokumentujący zamach na prezydenta Johna Kennedy'ego.

W 1878 r. we wsi Kurczyce na Wołyniu (obecnie obwód żytomierski) urodziła się Helena Mniszkówna – słynna polska pisarka, związana ze światem kina dzięki kilku ekranizacjom jej powieści «Trędowata».

Z Wołynia wywodzi się znana aktorka ukraińskiego teatru i kina Natalia Użwij pochodząca z Lubomla, a także ukraińska i francuska reżyserka Lilia Ogienko, urodzona w Łucku. W Równem przyszła na świat znana polska piosenkarka Zofia Terné, która w latach 30. ubiegłego wieku zagrała także w kilku filmach. Również w tamtych latach gwiazdą kina była Tamara Wiszniewska urodzona we wsi Warkowicz (rejon dubieński w obwodzie rówieńskim). W polskich i niemieckich filmach występowała również królowa twista Helena Majdaniec z Mylska (rejon rożyszczeński w obwodzie wołyńskim).

Aktorską karierę zrobiła Barbara Krafftówna, córka naczelnego architekta w Łucku. Obecnie żyje w Polsce. Niedawno obchodziła swoje 90. urodziny. W Ameryce żyje reżyser filmowy Ben Barenholtz, który urodził się w 1935 r. w Kupiczowie (rejon turzyski w obwodzie wołyńskim).

Współcześnie ukraińskie kino rozwijają operator Serhij Mychalczuk i reżyser Oles Sanin z Wołynia. Do ich najwybitniejszych dzieł należą filmy «Mama» i «Powodyr».

Na spotkaniu można było dowiedzieć się także o innych wybitnych osobach mających wołyńskie korzenie. Ołeksandr Kotys krótko przedstawił również historię pierwszych łuckich kin, a Tetiana Jaceczko-Błażenko – filmy opowiadające o Wołyniu. Krajoznawcy zapowiedzieli zorganizowanie w najbliższym czasie kilku kolejnych prelekcji poświęconych wybitnym osobom wołyńskiego pochodzenia.

Tekst i zdjęcia: Natalia DENYSIUK

Їх об'єднує Волинь та кіно

Міхал Вашинський та Абрам Запрудер із Ковеля, Софія Терне з Рівного, Тамара Вишневська з Варковичів на Дубенщині, Бен Баренгольц із Купичева, Наталія Ужвій із Любомля. Усіх їх об'єднує Волинь та кіно. Про це йшлося під час лекції Олександра Котиса і Тетяни Яцечко-Блаженко в книгарні «Є» в Луцьку.

Краєзнавці Олександр Котис і Тетяна Яцечко-Блаженко під час зустрічі з поціновувачами історії розповіли про вихідців із Волині, які прославилися у світі кіно. Лекція «(Не)відомі волиняни: від німого кіно до «Оскарів» відбулася 24 січня в рамках проекту «(Не)відомі волиняни», який реалізує видання «Хроніки Любарта». Із 2016 р. у межах однойменної рубрики Олександр Котис, Тетяна Яцечко-Блаженко та Артур Альошин опублікували майже сотню статей, присвячених відомим волинянам або вихідцям із Волині, які прославилися в різних сферах.

Першим, про кого дізналися присутні на лекції, був Міхал Вашинський – режисер кількох десятків фільмів, ексцентрик і скандаліст, акула шоу-бізнесу, кар'єрою котрому завдячують Одрі Хепберн і Софі Лорен. Мойша Вакс, саме таке ім'я мав від народження Міхал Вашинський, народився 1904 р. у Ковелі, у бідній хасидській сім'ї. Із міста він виїхав у 15-річному віці. Найвідатнішим його фільмом критики вважають «Дибук», знятий у 1937 р. на основі драми Семена Анського.

У Ковелі народився також Абрам Запрудер – американський фабрикант жіночого одягу. Світові він став відомим як автор аматорського відео із зафіксованим убивством президента США Джона Кеннеді.

У 1878 р. у селі Курчиця Волинської губернії (нині Житомирська область) народилася Гелена Мнішек – відома польська письменниця, яка увійшла у світовий кінематограф завдяки кільком екранізаціям свого роману «Прокажена».

Із Волині походять популярна акторка українського театру й кіно Наталія Ужвій, котра народилася в Любомлі, та українсько-французька кінорежисерка Лілія Огієнко, народжена в Луцьку. У Рівному з'явилася на світ співачка Софія Терне, котра мала контракти з фірмами грампласту «Syrena Rekord», «Odeon», «Parlophone», «Columbia» та знімалася в кіно в 30-х роках минулого століття. У 30-х роках зіркою кіно була також Тамара Вишневська з Варковичів на Дубенщині. У польських та німецьких фільмах знімалася Хелена Майданець із Мильська (Рожищенський район Волинської області), яку прозвали королевою польського твісту.

Акторську кар'єру зробила Барбара Крафтунна, донька колишнього головного архітектора Луцька. Нині вона живе в Польщі. Нещодавно відсвяткувала 90-річний ювілей. В Америці нині мешкає кінорежисер Бен Баренгольц, який народився у 1935 р. у Купичеві (Турійський район Волинської області).

Сьогодні в українській кіноіндустрії працюють оператор Сергій Михальчук та режисер Олесь Санін із Волині. Серед їхніх найвідоміших робіт – стрічки «Мамай» та «Поводир».

Про цих та інших вихідців із Волині можна було почути на зустрічі. Олександр Котис коротко розповів також про історію найдавніших луцьких кінотеатрів, а Тетяна Яцечко-Блаженко – про художні фільми, присвячені Волині. Вони пообіцяли провести ще кілька публічних лекцій про цікавих особистостей із волинським корінням.

Текст і фото: Наталія ДЕНИСЮК

Po powstaniu nic już nie będzie takie samo – wzmacni się narodowa duma, powstanie wzorzec patriotycznego postępowania dla następnych pokoleń, jednak ugruntuje się także bolesna świadomość, że odzyskanie w przyszłości wolnego państwa nie będzie bynajmniej zadaniem łatwym. Zapał, odwaga i poświęcenie będą musiały poszukać sojusznika – i znajdą go w twardej stąpającej po ziemi chłodnej kalkulacji i wykorzystywaniu nadarzających się okazji politycznych.

Zryw niepodległościowy 1863 r. stał się jednym z kluczowych etapów polskiej drogi do wolności. Umocnił świadomość narodową, zjednoczył Polaków, przyspieszył też kształtowanie nowoczesnego narodu polskiego. Wszystko to zaowocowało w 1918 r.

Powstanie nie doczekało się żadnej konkretnej zagranicznej pomocy, nie licząc sporej ilości oświadczeń politycznych (zwłaszcza na początku zrywu) i apeli do Rosji w sprawie rozwiązania «kwestii polskiej». Zaborca konsekwentnie je lek-

cewał lub odrzucał, posuwał się nawet do gróźb. Spowodowało jednak wzrost sympatii do Polaków i ponowne pojawienie się zagadnienia polskich aspiracji do niepodległości na arenie międzynarodowej, co również miało swoje konsekwencje w przyszłości.

Powstanie styczniowe odcisnęło trwały ślad w polskiej sztuce. Stało się ważnym motywem w literaturze (m.in.: Eliza Orzeszkowa «Nad Niemnem», Maria Dąbrowska «Noce i dnie», Stefan Żeromski «Wierna rzeka»; poezja Cypriana Kamila Norwida – np. «Fortepian Szopena»), malarstwie (m.in.: Artur Grottger – cykle «Polonia» i «Lithuania», Maksymilian Gierymski «Patrol powstańczy», Jan Matejko «Polonia – Rok 1863») czy muzyce (np. opera Stanisława Moniuszki «Straszny dwór»).

Piotr KOWALIK,
nauczyciel skierowany do Łucka przez ORPEG

str. 1

Pісля повстання ніщо вже не було таким, як раніше, – посилилася національна гордість, з'явився зразок патріотичної поведінки для наступних поколінь, але закріпилося також гірке усвідомлення, що відновлення незалежності держави в майбутньому буде далеко не простим завданням. Ентузіазм, мужність й жертвність тепер повинні були знайти союзника, і цим союзником стали холодні розрахунки й використання політичних можливостей.

Незалежницьке повстання 1863 р. стало одним із ключових етапів на польському шляху до свободи. Воно зміцнило національну свідомість, об'єднало поляків, а також прискорило формування сучасної польської нації. Все це дало свої результати в 1918 р.

Поляки не отримали жодної конкретної зовнішньої допомоги, не враховуючи великої кількості політичних заяв (особливо на початку повстання) і закликів до Росії щодо вирішення «польського питання». Окупант

послідовно ними нехтував або відхиляв їх і навіть вдавався до погроз. Проте це викликало посилення симпатії до поляків і повторне порушення питання про польські прагнення до незалежності на міжнародній арені, що теж мало свої наслідки в майбутньому.

Січневе повстання залишило глибокий слід у польському мистецтві. Воно стала важливим мотивом у літературі («Над Німаном» Елізи Ожешко, «Ночі і дні» Марії Домбровської, «Вірна ріка» Стефана Жеромського, поезія Ципріяна-Каміля Норвіда, наприклад «Фортепіано Шопена», та ін.), живописі (цикли «Полонія» і «Литва» Артура Гроттгера, «Повстанський патруль» Максиміліана Геримського, «Полонія – рік 1863» Яна Матейка та ін.) та музиці (наприклад, опера «Страшний двір» Станіслава Монюшка).

Пьотр КОВАЛИК,
учитель, скерований до Луцька організацією ORPEG

Departament Kultury Rady Miasta Łuck
Centrum Kultury w Lublinie
Towarzystwo Kultury Polskiej im. Tadeusza Kościuszki

ogłaszają

XII Konkurs Recytatorski Poezji i Prozy Polskiej dla mieszkańców Ukrainy

Pod patronatem
Rady miasta Łuck
Konsula Generalnego Rzeczypospolitej Polskiej w Łucku
Prezydenta Miasta Lublin
Patronat medialny – gazeta «Monitor Wołyński»

Założenia ogólne:

1. XII Konkurs Recytatorski Poezji i Prozy Polskiej dla mieszkańców Ukrainy odbędzie się **pod koniec lutego 2019 r.** O godzinie i miejscu prowadzenia konkursu zainteresowane osoby zostaną zawiadomione później. Konkurs jest imprezą otwartą, przeznaczoną dla osób mieszkających na stałe lub czasowo na Ukrainie.

2. Celem konkursu jest propagowanie literatury polskiej na Ukrainie oraz integracja Polaków i Ukraińców, doskonalenie warsztatu artystycznego, konfrontacja dokonań twórczych.

3. Laureaci Konkursu wytypowani podczas eliminacji wezmą udział w XII Polsko-Ukraińskich Spotkaniach Mistrzów Słowa, które odbędą się w Lublinie (Polska).

4. Laureaci XI Polsko-Ukraińskich Spotkań Mistrzów Słowa kwalifikowani są bezpośrednio do udziału XII Polsko-Ukraińskich Spotkań Mistrzów Słowa, bez udziału w eliminacjach konkursowych.

5. Laureatom delegowanym z Ukrainy do udziału w XII Polsko-Ukraińskich Spotkaniach Mistrzów Słowa organizatorzy zapewniają transport z Łucka do Lublina i z powrotem oraz noclegi i wyżywienie w czasie pobytu w Polsce.

6. Laureaci delegowani z Ukrainy do udziału w XII Polsko-Ukraińskich Spotkaniach Mistrzów Słowa w celu uzyskania wize do Polski na 2 tygodnie przed wyjazdem (najpóźniej – w dniu 15 marca 2019 r.) muszą posiadać ważny paszport zagraniczny. Posiadaczom paszportów zagranicznych starego typu zostanie okazane wsparcie w otrzymaniu wize.

7. W przypadku braku ważnego paszportu zagranicznego we wskazanym dniu organizatorzy zastrzegają sobie prawo zamiany wytypowanych nagrodzonych laureatów, wyróżnionymi posiadającymi ważny paszport.

Warunki uczestnictwa:

- ukończone 15 lat;
- przygotowanie repertuaru nieprezentowanego w poprzednich konkursach;
- przygotowanie repertuaru z zakresu literatury polskiej w języku polskim lub ukraińskim. **Wykonawca może reprezentować tylko jedną instytucję** (np. szkołę, ośrodek kultury, klub);
- **zgłoszenie odbywa się do dnia 20 lutego 2019 r.** poprzez złożenie KARTY UCZESTNIKA lub zgłoszenie telefoniczne

Zgłoszenia przyjmują Sofia Muliar (tel.: +38 0979874574) i Natalija Katrencikova (natalija.katrencikova@gmail.com).

Kategorie konkursu:

A. TURNIEJ RECYTATORSKI

1. Repertuar uczestników obejmuje 2 utwory poetyckie w całości lub fragmentach lub 1 utwór poetycki i fragment prozy z **literatury polskiej** prezentowane w języku polskim lub ukraińskim;

2. O jakiegokolwiek zmianie repertuaru na każdym z etapów konkursu uczestnicy muszą natychmiast poinformować organizatorów;

3. Łączny czas wykonania nie może przekroczyć 6 minut.

Uwaga: Przekroczenie limitu czasu przez wykonawcę może spowodować wyłączenie go z oceny przez Jury.

Zagalne zasady:

1. XII Deklamatorski konkurs polskiej poezji i prozy dla мешканців України відбудеться **наприкінці лютого 2019 р.** Про остаточні дату та місце проведення konkursu зацікавлені особи будуть повідомлені пізніше. Конкурс – це відкритий захід, призначений для тих, хто постійно або тимчасово проживає в Україні.

2. Мета konkursu – промоція польської literatury в Україні, а також інтеграція українців і поляків, вдосконалення artystycznych wмінь, співставлення творчих досягнень.

3. Laureaci, відібрані на konkursі в Луцьку, візьмуть участь у XII Польсько-українських зустрічах майстрів слова в Любліні (Польща).

Департамент культури Луцької міської ради
Центр культури в Любліні
Товариство польської культури імені Тадеуша Костюшка

оголошують

XII Декламаторський конкурс польської поезії і прози для мешканців України

Під патронатом
Луцької міської ради
Генерального консула Республіки Польща в Луцьку
Президента міста Любліна
Медійний патрон – газета «Волинський монітор»

4. Laureaci XI Польсько-українських зустрічей майстрів слова допускаються до участі у XII Польсько-українських зустрічах майстрів слова без проходження конкурсного відбору.

5. Laureatom, делегованим з України до участі у XII Польсько-українських зустрічах майстрів слова, організатори забезпечують перевезення з Луцька до Любліна та назад, нічліги та харчування під час перебування в Польщі.

6. Laureaci, делеговані з України до участі у XII Польсько-українських зустрічах майстрів слова, за 2 тижні до фіналу (найпізніше 15 березня 2019 р.) повинні мати дійсний закордонний паспорт. Власникам закордонних паспортів старого зразка буде надана допомога в отриманні візи.

7. Якщо котрийсь із лауреатів у вказаний день не матиме дійсного закордонного паспорта, організатори мають право замінити його однією з осіб, відзначених у конкурсній програмі, яка матиме дійсний закордонний паспорт.

Умови участі:

- мати повні 15 років;
- приготувати репертуар, якого учасник не представляв у попередніх конкурсах;
- до репертуару мають входити твори польської literatury польською або українською мовою. **Виконавець може представляти лише одну інституцію** (наприклад, навчальний заклад, дім культури чи клуб);
- **зголошення до участі відбувається до 20 лютого 2019 р.** шляхом заповнення АНКЕТИ УЧАСНИКА (безпосередньо або за телефоном).

Зголошення приймають Софія Муляр (тел.: +38 0979874574) та Наталія Катренчікова (natalija.katrencikova@gmail.com).

Конкурсні категорії

A. ДЕКЛАМАТОРСЬКИЙ ТУРНИР

1. Repertuar учасників має складатися з 2 поетичних творів чи їхніх фрагментів або з 1 поетичного твору та 1 фрагменту прози з **польської literatury** польською або українською мовою.

2. Про будь-яку зміну репертуару на будь-якому з етапів konkursu учасники повинні негайно повідомити організаторів.

3. Загальний час виконання не може перевищувати 6 хвилин.

Увага! Перевищення виконавцем часового ліміту може призвести до його виключення з оцінюваних учасників konkursu.

Спробуй свої сили в конкурсі «Я та Польща»

Цікавишся польською культурою? Вивчаєш польську мову? А, може, лише плануєш почати свою пригоду з вивчення польської мови? Спробуй свої сили в конкурсі «Я та Польща». Напиши про свої пригоди, враження, спогади, відносини або просто цікаві думки, пов'язані з Польщею.

Конкурс «Я і Польща», який покликаний популяризувати польську культуру й мову за кордоном, періодично організовує школа польської мови «GLOSSA». Участь у конкурсній програмі можуть взяти особи, старші 16 років, за винятком вчителів польської мови.

Тема роботи – «Я і Польща». Роботу можна написати польською або англійською мовою. Якщо учасник не знає жодної з них, роботу можна перекласти польською або англійською. У цьому випадку потрібно додати заяву про сторонню допомогу при перекладі.

Робота не може перевищувати 9000 символів (враховуючи пробіли). Формати – doc, pdf або rtf. Роботи, виконані в інших форматах, або з більшою кількістю символів не прийматимуть до участі в конкурсній програмі.

Конкурсні роботи потрібно надіслати до 31 березня 2019 р. виключно шляхом електронного запису учасника. Підтвердження правильності відправлення роботи – автоматично надіслане у відповідь повідомлення. Конкурсні роботи оцінює спеціально сформоване журі, що складається з викладачів польської мови в школі польської мови «GLOSSA».

При оцінюванні конкурсних робіт до уваги братимуть винахідливість, творчість та оригінальність. Зовнішній вигляд роботи та рівень знань польської мови не враховуватимуть (якщо виклад не ускладнюватиме розуміння змісту роботи).

Результати оприлюднять до 30 квітня 2019 р. на сторінці konkursu.

Заявки щодо konkursu можна надіслати на адресу: konkursy@glossa.pl

Нагороди:

1 місце: двотижневий інтенсивний курс польської мови в Кракові, проживання в квартирі, позалекційна програма.

2 місце: двотижневий інтенсивний курс польської мови в Кракові, позалекційна програма.

3 місце: 10 індивідуальних уроків он-лайн.

Інші нагороди: 10 он-лайн курсів, 5 підручників із серії «POLSKI krok po kroku» на вибір, 5 польських фільмів на вибір.

Подати заявку, прикріпити та надіслати конкурсну роботу, а також дізнатися більше про конкурс можна за адресою: kursyzykapolskiego.pl.

Trwa XVIII konkurs na Studia Wschodnie

Триває XVIII конкурс на «Східні студії»

W konkursie na odbycie 2-letnich studiów magisterskich w ramach programu «Studia Wschodnie» mogą wziąć udział kandydaci z Europy Wschodniej, Bałkanów, Kaukazu i Azji Środkowej. Studia będą trwały od 1 października 2019 r. do 30 czerwca 2021 r. – informuje Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego.

До участі в конкурсі на здобуття стипендій у рамках дворічної магістерської програми «Східні студії» запрошують кандидатів зі Східної Європи, Балкан, Кавказу та Середньої Азії. Навчання триватиме з 1 жовтня 2019 р. до 30 червня 2020 р. Про це повідомляє Центр східноєвропейських студій Варшавського університету.

I. KANDYDACI

1. KANDYDACI mogą pochodzić ze wszystkich krajów Europy Wschodniej, Bałkanów nienależących do Unii Europejskiej, Kaukazu i Azji Środkowej. Dla kandydatów z Rosji, kraju niebędącego oficjalnym beneficjentem programu polskiej współpracy rozwojowej, studia odbywają się na zasadzie odpłatności.

2. PREFEROWANE będą kandydaty osób mogących już wykazać się osiągnięciami naukowymi lub aktywnością organizacyjną, których dotychczasowe działania i osiągnięcia dają szansę wykorzystania zdobytej specjalizacji w ich własnych krajach w różnych dziedzinach życia naukowego lub publicznego.

II. WARUNKI STYPENDIUM

1. STUDIA trwają 2 lata (4 semestry), stypendium będzie wypłacane w ciągu roku akademickiego przez 9 miesięcy. Po spełnieniu warunków określonych szczegółowo w umowie ze stypendystą, możliwe jest przedłużenie stypendium maksymalnie o 1 miesiąc na I i II roku studiów.

2. PROGRAM studiów obejmuje zagadnienia historii i współczesności Europy Środkowo-Wschodniej, Rosji i całego obszaru postkomunistycznego, skupia się na historii, sprawach narodowościowych i politologicznych, ale zawiera także elementy historii sztuki, literatury, kultury, socjologii, geografii, demografii, prawa, ekonomii i in. Program obejmuje także naukę jednego języka regionalnego.

3. STUDIA prowadzone są w sześciu specjalnościach:

a) Europa Wschodnia; b) Europa Środkowa; c) Bałkany; d) Rosja; e) Kaukaz; f) Azja Środkowa.

4. W RAMACH «Studiów Wschodnich» prowadzą zajęcia wykładowcy polscy (kadra Studium Europy Wschodniej) oraz grono wykładowców gościnnych.

5. ZAKRES STYPENDIUM:

a) Stypendium socjalne dla stypendystów zagranicznych posiadających dyplomy ukończenia pełnych studiów wyższych (1500 zł/mies. netto),
b) Kurs języka polskiego (2 semestry),
c) Kurs języka regionalnego (4 semestry),
d) Opłata części kosztów objazdu naukowego (na I roku studiów).

6. WARUNKIEM korzystania ze stypendium jest spełnienie wymagań przewidzianych Regulaminem i programem studiów oraz przygotowanie pisemnej końcowej pracy magisterskiej w języku polskim.

7. W RAZIE niespełnienia warunków stypendium bądź braku postępów w studiach, wypłata stypendium może zostać przerwana.

III. UMOWA W SPRAWIE STYPENDIUM

1. Na początku roku akademickiego Stypendysta podpisuje umowę ze Studium Europy Wschodniej UW.

2. Umowę zawiera się na okres trwania studiów.

3. Umowa określa zasady i warunki wypłacania stypendium oraz prawa i obowiązki stron.

4. W razie niezaliczenia 1-go semestru (zimowego) stypendium może być zawieszona, zarówno w czasie I-go, jak i II-go roku. Szczegóły opisane zostały w Regulaminie i Umowie.

IV. WYMAGANIA

1. UKOŃCZONE pełne studia wyższe II stopnia – magisterskie lub równorzędne (dyplom magistra lub specjalisty), preferowane humanistyczne; pożądana praca naukowa, bądź doświadczenia organizacyjne i praktyka z zakresu zainteresowań «Studiów Wschodnich».

2. WIEK do 30 lat.

3. Ogólna znajomość problematyki Europy Wschodniej, Europy Środkowej, Rosji, Azji Środkowej i Kaukazu, zwłaszcza okresu XX w. i zagadnień współczesności, szczególnie po II wojnie światowej, a zwłaszcza po 1991 r.

4. POZYTYWNY wynik pisemnego testu wiedzy ogólnej (zakres zagadnień wg pkt.3) oraz rozmowy kwalifikacyjnej.

5. ZNAJOMOŚĆ języka polskiego oraz języka angielskiego i rosyjskiego na poziomie pozwalającym na rozumienie wykładów i korzystanie z literatury.

V. DOKUMENTY

1. KOPIA dyplomu ukończenia pełnych studiów wyższych (zob. IV-1).

2. Wypełniony dokładnie kwestionariusz kandydata «Studiów Wschodnich» (dostępny na stronie <https://studium.uw.edu.pl/event/nabor-kandydat-ua-stypendia-wschodnie/>).

3. ZWIĘZŁY (do 2 stron) – list w języku polskim uzasadniający ubieganie się o Stypendium, zawierający plany związane z ukończeniem «Studiów Wschodnich», ze wskazaniem specjalizacji Studiów, którą chciałby kandydat studiować (wg wykazu specjalizacji, zob. II-3).

4. CURRICULUM VITAE (w jęz. angielskim) pisane w porządku od najnowszych wydarzeń, wraz z fotografią.

5. LISTA wszystkich publikacji zawodowych – dla osób pracujących naukowo lub wykaz prac, osiągnięć, projektów – dla osób spoza nauki.

6. ŚWIADECTWA, egzaminy lub oświadczenie kandydata informujące o ew. znajomości języka polskiego.

7. EWENTUALNIE inne dane, dokumenty lub informacje mogące – zdaniem kandydata – pomóc komisji we właściwej ocenie jego kandydatury.

VI. APLIKACJE

1. KOMPLET dokumentów należy nadesłać e-mailem najdalej **do 15 marca 2019 r.** na adres stypendia.studium@uw.edu.pl

2. DO DNIA 30 kwietnia 2019 r. Komisja Kwalifikacyjna Studium Europy Wschodniej rozstrzygnie I etap konkursu i wyznaczy uczestników II-go i III-go etapu Konkursu; obie grupy zostaną niezwłocznie powiadomione o wynikach pocztą elektroniczną.

3. UCZESTNICZY kolejnych etapów konkursu: II-go (test pisemny) i III-go (rozmowa kwalifikacyjna) wypełnią dalsze wymagania kwalifikacyjne przed członkami Komisji, bądź jej pełnomocnikami w okresie 1 maja – 15 czerwca 2019 r. Kwalifikacje odbędą się na terenie placówek dyplomatycznych Rzeczypospolitej Polskiej lub w wyjątkowych wypadkach w Polsce. Szczegółowy harmonogram zostanie osobno ogłoszony.

4. OSTATECZNE decyzje na podstawie wyników kwalifikacji Komisja podejmie do 15 lipca 2019 r. i ogłosi listę zakwalifikowanych stypendystów XVIII Konkursu Stypendialnego «Studiów Wschodnich».

5. Kandydaci ze słabszą znajomością języka polskiego, którzy wszakże osiągną na egzaminie b. dobre wyniki merytoryczne – będą mieli obowiązek samodzielnej nauki języka jako zakwalifikowani warunkowo. Zostaną następnie zaproszeni na egzamin poprawkowy w drugiej połowie listopada.

I. KANDIDATI

1. KANDIDATI mogą pochodzić z усіх країн Східної Європи та Балкан, які не належать до Європейського Союзу, а також Кавказу та Центральної Азії. Для кандидатів із Росії, яка не є офіційним бенефіціаром польської програми розвитку співпраці, навчання проводиться на платній основі.

2. ПЕРЕВАГУ надаватимуть кандидатам, які вже мають наукові досягнення або проявляють організаційну активність, чия діяльність дасть можливість використовувати здобуту спеціалізацію у своїх країнах у різних сферах наукового та суспільного життя.

II. УМОВИ СТИПЕНДІЇ

1. НАВЧАННЯ триватиме 2 роки (4 семестри), стипендію виплачуватимуть 9 місяців протягом навчального року. Після виконання всіх умов, детально описаних у договорі зі стипендистом, стипендію можна продовжити максимально на 1 місяць на першому та другому курсах.

2. ПРОГРАМА навчання охоплює проблематику історії та сучасності Центральної та Східної Європи, Росії та всього посткомуністичного простору, зосереджена на історії, національних і політичних питаннях, також включає елементи історії мистецтва, літератури, культури, соціології, географії, демографії, права, економіки тощо. Програма включає теж вивчення однієї регіональної мови.

3. НАВЧАННЯ проходить за шістьма спеціальностями:

a) Східна Європа; б) Центральна Європа; в) Балкани; г) Росія; д) Кавказ; e) Центральна Азія.

4. У РАМКАХ «Східних студій» заняття проводять польські викладачі (працівники Центру східноєвропейських студій) і запрошені спеціалісти.

5. СТИПЕНДІЯ ПОКРИВАЄ:

a) Соціальна стипендія для іноземних стипендіатів, які мають диплом про повну вищу освіту (1500 злотих на місяць);
б) Курс польської мови (2 семестри);
в) Курс регіональної мови (4 семестри);
г) Оплата частини коштів для наукових підзодок (на першому році навчання).

6. УМОВОЮ отримання стипендії є виконання вимог, передбачених правилами стипендії і навчальною програмою, а також написання письмової випускної магістерської роботи польською мовою.

7. У ВИПАДКУ невиконання умов стипендії або відсутності прогресу в навчанні виплата стипендії може бути припинена.

III. ДОГОВІР ЩОДО СТИПЕНДІЇ

1. На початку навчального року стипендист підписує договір із Центром східноєвропейських студій Варшавського університету.

2. Договір підписують на весь період навчання.

3. У договорі описано принципи та умови виплати стипендії та права й обов'язки сторін.

4. У випадку незарахування першого (зимового) семестру виплата стипендії може бути призупинена як на першому, так і на другому курсі навчання.

IV. ВИМОГИ ДО КАНДИДАТІВ

1. ДИПЛОМ про повну вищу освіту (магістра або спеціаліста), перевага надаватиметься гуманітарному профілю. Бажаною є наукова робота або організаційний досвід і практика у сфері зацікавлені «Східних студій».

2. ВІК до 30 років.

3. Загальна обізнаність із проблематикою Східної та Центральної Європи, Росії, Середньої Азії та Кавказу, зокрема періоду ХХ ст. і сучасності, передусім після Другої світової війни, а особливо після 1991 р.

4. ПОЗИТИВНИЙ результат письмового тесту на визначення рівня загальних знань (проблематика окреслена в п. 3) та кваліфікаційної співбесіди.

5. ЗНАННЯ польської, англійської та російської мов на рівні, що дозволяє розуміти лекції та наукову літературу.

V. ДОКУМЕНТИ

1. КОПІЯ диплому про повну вищу освіту (див. IV-1).

2. Правильно заповнена анкета кандидата «Східних студій» (доступна на сайті: <https://studium.uw.edu.pl/event/nabor-kandydat-ua-stypendia-wschodnie/>).

3. СТИСЛИЙ (до 2 сторінок) мотиваційний лист польською мовою щодо причин подання заявки на стипендію, в якому містяться плани, пов'язані із завершенням «Східних студій» Варшавського університету, з вказаною спеціалізацією, на якій хотів би навчатися кандидат (відповідно до переліку спеціалізацій (див. II-3)).

4. CURRICULUM VITAE з фотографією англійською мовою, написане, починаючи від найновіших подій.

5. ПЕРЕЛІК усіх професійних публікацій (для науковців) або список робіт, досягнень, проектів (для осіб, які не займаються наукою).

6. СЕРТИФІКАТИ, іспити чи довідки, що підтверджують знання польської мови кандидата.

7. Інші дані, документи чи інформація, які, на думку кандидата, могли б допомогти комісії правильно оцінити його кандидатуру.

VI. ПОДАННЯ ЗАЯВКИ

1. КОМПЛЕКТ документів необхідно надіслати електронною поштою не пізніше 15 березня 2019 р. на адресу: stypendia.studium@uw.edu.pl

2. До 30 квітня 2019 р. кваліфікаційна комісія Центру східноєвропейських студій ухвалить рішення щодо першого етапу конкурсу та визначить учасників другого та третього етапів; обидві групи будуть негайно повідомлені про результати електронною поштою.

3. УЧАСНИКИ наступних етапів конкурсу, другого (письмовий тест) і третього (співбесіда), проходять подальший відбір комісією або її представниками в період із 1 травня до 15 червня 2019 р. Кваліфікація проходитиме в дипломатичних представництвах Республіки Польща або, у виняткових випадках, у Польщі. Детальний графік буде оголошено окремо.

4. ОСТАТОЧНЕ рішення на підставі результатів кваліфікаційної комісії прийме до 15 липня 2019 р. та оголосить список відібраних стипендіатів XVIII стипендіального конкурсу «Східні студії».

5. Кандидати з низьким рівнем знань польської мови, які, однак, досягнуть хороших результатів на іспитах, будуть зобов'язані самостійно вивчати мову, як такі, що відібрані умовно. Потім їх запросять на додатковий іспит у другій половині листопада.

NAWA zaprasza do Polski zagranicznych naukowców

NAWA запрошує до Польщі науковців із закордону

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej zaprasza naukowców z zagranicy do odbywania staży podoktoranckich w Polsce w ramach nowego Programu im. Stanisława Ulama na średniookresowe przyjazdy naukowców.

Program umożliwia wizyty na polskich uczelniach i w jednostkach naukowych oraz badawczych zarówno uznanych, jak i obiecujących naukowców, posiadających co najmniej stopień naukowy doktora, którzy włączają się w prowadzone w nich aktywności naukowe, przede wszystkim projekty badawcze i dydaktykę. W ramach Programu NAWA oferuje granty dla naukowców reprezentujących wszystkie dziedziny nauki i pochodzących z różnych krajów na świecie. Inicjatywa ta da sposobność do nawiązania bądź pogłębienia kontaktów międzynarodowych pomiędzy polskimi a zagranicznymi instytucjami.

Aplikację w Programie składa indywidualny naukowiec, który:

- uzyskał stopień naukowy doktora w kraju innym niż Polska,
- nie posiada polskiego obywatelstwa,
- co najmniej od 2017 r. nie mieszkał, nie pracował ani nie studiował w Polsce.

Warunek nieposiadania obywatelstwa polskiego nie dotyczy osób będących obywatelami polskimi, których pełen cykl studiów doktoranckich sfinansowany został przez Rząd RP; osoby te są uprawnione do udziału w Programie.

W ramach Programu możliwe są przyjazdy, których celem jest:

- odbycie staży podoktorskiej,
- prowadzenie badań naukowych, w tym we współpracy z polskimi naukowcami lub grupami badawczymi,
- pozyskanie materiałów do badań lub publikacji naukowej,
- prowadzenie zajęć dydaktycznych w ośrodku goszczącym.

Pobyty zagranicznych naukowców w Polsce mogą trwać od 6 do 24 miesięcy, przy czym mogą w nich uczestniczyć członkowie najbliższej rodziny przyjeżdżającego do Polski naukowca, a w przypadku udziału w programie osoby niepełnosprawnej – jej opiekun.

Beneficjent w ramach Programu otrzyma na czas pobytu comiesięczne stypendium w wysokości 10 000 PLN oraz dodatek mobilnościowy, który pozwoli na pokrycie kosztów organizacji podróży.

Nabór wniosków w Programie będzie prowadzony przez 3 miesiące wyłącznie w formie elektronicznej w systemie teleinformatycznym Agencji w okresie 22 stycznia – 23 kwietnia 2019 r.

Harmonogram Programu:

Nabór wniosków 22.01.2019–23.04.2019
Ocena formalna 24.04.2019–31.05.2019
Ogłoszenie wyników do 15.09.2019
Podpisywanie umów do 30.10.2019
Rozpoczęcie pobytu 01.10.2019–31.05.2020

Regulamin oraz szczegółowe informacje i dokumenty znajdują się tutaj: nawa.gov.pl/naukowcy/program-im-ulama

Złożyć aplikację do Programu można tutaj: programs.nawa.gov.pl/login

Źródło: nawa.gov.pl

Національне агентство академічних обмінів (пол. аббревіатура NAWA) запрошує науковців із закордону на стажування в Польщі в рамках нового проекту – Програми імені Станіслава Уляма.

THE ULAM PROGRAMME

Програма передбачає приїзд до польських вищих навчальних закладів та науково-дослідних інституцій досвідчених науковців та таких, що подають надію, котрі мають щонайменше науковий ступінь кандидата наук. Передбачається, що вони активно долучаться до наукової діяльності цих інституцій, зокрема до реалізації дослідницьких проектів та навчального процесу. У рамках Програми імені Станіслава Уляма NAWA пропонує гранти для науковців, які репрезентують усі галузі науки і походять із різних країн світу. Це уможливить налагодження та поглиблення міжнародних контактів між польськими й закордонними інституціями.

Заявку на програму науковець подає індивідуально.

Вимоги до кандидата:

- науковий ступінь кандидата наук, отриманий не в Польщі;
- відсутність польського громадянства;
- щонайменше з 2017 р. не мешкав, не працював і не навчався в Польщі.

Вимога про відсутність польського громадянства не стосується осіб, які є польськими громадянами, повний цикл навчання в аспірантурі яких фінансував польський уряд. Такі кандидати можуть подавати заявку на участь у програмі.

Програма передбачає приїзд до Польщі з метою:

- проходження стажування;
- реалізації наукових досліджень, зокрема у співпраці з польськими науковцями або дослідницькими групами;
- отримання матеріалів для досліджень або наукової публікації;
- проведення занять в інституції, яка прийматиме науковця.

Перебування іноземних науковців у Польщі може тривати від 6 до 24 місяців, при цьому разом із ними можуть приїхати члени їхніх сімей, а у випадку участі в програмі особи з інвалідністю – її опікун.

Учасник програми отримує на час перебування в Польщі щомісячну стипендію розміром 10 тис. злотих та кошти на покриття видатків на приїзд.

Приїом заявок на Програму імені Станіслава Уляма триватиме протягом трьох місяців (22 січня – 23 квітня 2019 р.) та відбуватиметься виключно в електронній формі через сайт NAWA.

Графік програми:

Приїом заявок: 22.01.2019–23.04.2019.
Формальна оцінка заявок: 24.04.2019–31.05.2019.

Оголошення результатів – до 15.09.2019.

Підписання договорів – до 30.10.2019.

Приїзд до Польщі в рамках програми: 01.10.2019–31.05.2020.

Із детальною інформацією про Програму імені Станіслава Уляма та зразками документів можна ознайомитися за посиланням: nawa.gov.pl/naukowcy/program-im-ulama

Подати заявку на програму можна тут: programs.nawa.gov.pl/login

Джерело: nawa.gov.pl

Wymiana Młodzieży: nabór wniosków otwarty

Обмін молоддю: стартував прийом заявок

Polsko-Ukraińska Rada Wymiany Młodzieżowej zaprasza do składania wniosków organizacje, które chcą realizować w 2019 r. polsko-ukraińskie projekty młodzieżowe.

Celem projektów jest zachęcenie młodzieży i osób pracujących z młodzieżą do wspólnych działań, które pozwolą na wzajemne zbliżenie się, odkrywanie wspólnych korzeni, przewyższanie uprzedzeń i stereotypów w postrzeganiu wspólnej historii oraz we współczesnych relacjach.

Wnioski składać mogą organizacje, których działalność skierowana jest do młodzieży: mogą być to organizacje pozarządowe, instytucje oświatowe i publiczne (wnioskodawcami nie mogą być jednak podmioty komercyjne). Oprócz młodzieży uczestnikami projektów mogą być również osoby pracujące z tą grupą wiekową. Polskie organizacje będą występować o uzyskanie wsparcia finansowego do Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, a ukraińskie – do Ministerstwa Młodzieży i Sportu Ukrainy.

W 2019 r. będzie realizowana już czwarta edycja konkursu. Każdego roku określone są priorytety, które wraz z celami ogólnymi Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży, określają specyfikę tematów podejmowanych w projektach. W tym roku priorytetami są:

- odkrywanie wspólnej przeszłości i dziedzictwa kulturowego;

- nabywanie kompetencji niezbędnych do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym;

- wzmacnianie współpracy i wymiana doświadczeń w zakresie edukacji technicznej i branżowej;

- wspieranie aktywnych postaw obywatelskich wśród młodzieży, w tym promocja przedsiębiorczości i wolontariatu;

- wzmacnianie dialogu międzykulturowego poprzez budowanie postaw otwartości i zrozumienia wśród młodych osób;

- wzmacnianie inicjatyw młodzieży z terenów wiejskich i małych miast.

Projekty, które otrzymają dofinansowanie w ramach konkursu, muszą zostać zrealizowane pomiędzy 1 czerwca, a 31 października 2019 r.

Wnioski można składać do 18 marca 2019 r. do godziny 23:59.

Wszystkie informacje oraz szczegółowe zasady na temat konkursu znajdują się pod linkiem: wymianymlodziezy.frse.org.pl/blog/nabor-wnioskow-w-ramach-polsko-ukraińskiej-rady-wymiany-mlodziezy-na-rok-2019-otwarty.

Źródło: www.wymianymlodziezy.frse.org.pl

Польсько-українська рада обміну молоддю запрошує організації, які прагнуть реалізувати у 2019 р. польсько-українські молодіжні проекти, до участі в конкурсі.

Проекти повинні заохочувати молодь та осіб, що працюють із молоддю, до спільної діяльності, яка дозволить взаємно зблизитися, відкрити спільне коріння, подолати упередження та стереотипи у сприйнятті спільної історії та сучасних відносин.

Участь у конкурсі можуть брати організації, діяльність яких спрямована на молодь: громадські організації, освітні та суспільні інститути (до участі в конкурсі не допускаються комерційні структури). Крім молоді, учасниками проекту можуть бути особи, які працюють із цією віковою категорією. Польські організації звернуться з проханням про фінансування до Фонду розвитку системи освіти, а українські – до Міністерства молоді та спорту України.

У 2019 р. конкурс проходить вчетверте. Кожного року визначаються пріоритети, які разом з основними цілями Польсько-української ради обміну молоддю впливають на вибір теми проектів. Цьогоріч такими пріоритетами є:

- пізнання спільного минулого й культурної спадщини;

- здобуття вмінь, необхідних для активної участі в суспільному та професійному житті;

- зміцнення співпраці й обмін досвідом у сфері технічної та галузевої освіти;

- підтримка активних громадських позицій серед молоді, зокрема популяризація підприємництва та волонтерату;

- зміцнення міжкультурного діалогу шляхом поширення відкритості та розуміння серед молоді;

- зміцнення молодіжних ініціатив із сільських територій і малих містечок.

Проекти, які отримають фінансування в рамках конкурсу, необхідно реалізувати в період із 1 червня до 31 жовтня 2019 р.

Документи на конкурс можна подавати до 23:59 18 березня 2019 р.

Детальнішу інформацію про конкурс можна знайти за адресою: wymianymlodziezy.frse.org.pl/blog/nabor-wnioskow-w-ramach-polsko-ukraińskiej-rady-wymiany-mlodziezy-na-rok-2019-otwarty.

Джерело: www.wymianymlodziezy.frse.org.pl

Andrzej Wróblewski – legenda polskiej sztuki współczesnej

Анджей Врублевський – легенда польського сучасного мистецтва

Мówiono o nim, że maluje «ludzi w ubraniach uszytych z nieba». Przedstawiał człowieka w chwili, gdy odwracał się od życia. Jego malarstwo jest refleksyjne, inspirujące i tajemnicze.

Obok obrazów Andrzeja Wróblewskiego nie sposób przejść obojętnie. Jego twórczość przyciąga i odpycha, a jednocześnie przyciąga i porusza wszystkie zmysły. Przekaz jego płócien jest niezwykle silny, wręcz metafizyczny.

«Okazuje się, że świat wewnętrzny człowieka jest delikatną budowlą – pisał Wróblewski w liście do żony. – Kiedy nią z całych sił wstrząsnąć, żeby zobaczyć, jak jest mocną, rozpada się bez śladu popiołu, zostawiając przerażającą pustkę».

Urodził się w 1927 r. w Wilnie. Pierwsza śmierć, jaką zobaczył to śmierć ojca – profesora prawa Uniwersytetu w Wilnie, który umiera na zawał podczas rewizji dokonywanej przez hitlerowców. Jest to ogromny wstrząs dla młodego chłopca. Przez całą swoją twórczość, przez wszystkie lata Wróblewski będzie szukał właściwego języka, którym mógłby opowiedzieć o horrorze i traumie śmierci oraz wojny. Odciska ona swoje piętno na jego twórczości. Temat odchodzenia do Wieczności powraca jak bumerang w kolorze, w kompozycji. Artysta ze wszystkich sił próbuje oswoić śmierć i cierpienie, zrozumieć coś, czego nie da się zrozumieć, coś, co poza to rozumienie wykracza.

Malował niezwykle cykle: «Rozstrzelania», «Ukrzesłowanie», «Kolejka trwa», w których przedstawiał ludzi ogarniętych, obezwładnionych marazmem życia, ludzi tkwiących w ponurej rzeczywistości, jak przedmioty, jak niepotrzebne nikomu graty, jak krzesła, na których siedzą, z którymi już się zrosili stanowiąc jedną masę. Są apatyczni, nieobecni, czekający na coś o czym wiedzą, że nie nastąpi, nie nadejdzie. Depresja i bezmiar bezsensownej egzystencji wręcz wylewa się z obrazu na widza oblepiając go gęstą mazią, z której pragnie, a nie może się wyswobodzić.

Świat, do którego malarz nas zabiera, tylko z pozoru pełen jest stagnacji i bezruchu. To rzeczywistość niezwykle skomplikowana, pełna niepokoju i ukrytej pod cienką powierzchnią agresji.

Emanacja niezwykłości dzieł Andrzeja Wróblewskiego następuje w punkcie, w którym ma-

larz łączy z pozoru tylko odległe od siebie wątki. Następuje to gdzieś między traumą a nadzieją, obsesją śmierci a pragnieniem nowego życia i światła.

Niecodzienne w twórczości artysty są obrazy malowane po obu stronach płótna. Czyżby oszczędność materiałów? Raczej nie, zważywszy na tematykę prac. To zderzenie światów. Z jednej strony grubo ciosani, wręcz socrealistyczni bohaterowie dnia – żołnierze, ofiary, kobiety i mężczyźni, umęczeni i zmaltrretowani ludzie. Na odwrocie metafizyczny przekaz. «Niebieski szofer» kontra «Likwidacja getta».

Wyjątkową rolę w twórczości Wróblewskiego odgrywa kolor niebieski, szary i siny. To dzięki tym barwom postaci na obrazach stają się odczłowieczone, pozbawione ludzkich cech, a same płótna ocierają się o katastrofizm i surrealizm. Człowiek we władaniu śmierci i pod jej absolutnym panowaniem staje się istotą z innego, jakiegoś obłędnego świata.

W 1953 r. malarz pisał do żony: «Nie potrzebuję teraz śmierci, śmierć noszę stale ze sobą i zmęczenie czy zmiana pogody wystarczy, żebym ją poczuł w piersiach».

Andrzej Wróblewski wyszedł w biały świat śniegu Tatr i już nie wrócił. Był rok 1957, artysta miał 30 lat. Znalaziono go martwego na drodze Oswalda Balzera, czyli na szlaku prowadzącym do Morskiego Oka. Dokładne okoliczności śmierci nie są znane i istnieje mnóstwo domysłów. Najbardziej prawdopodobna jest teoria o ataku epilepsji, na którą cierpiał całe życie. Podobno znaleziono go siedzącego w naturalnej pozycji pod drzewem. Miał pękniętą czaszkę, pogryzioną rękę, a na narciarskich spodniach spodnie od pizamy.

Sam często mówił, że jego życie stało się «samobójstwem na raty», więc wyobrażam sobie, że śmierć ostatecznie przyjął z ukojeniem.

Gabriela WOŹNIAK-KOWALIK,
nauczycielka skierowana do Łucka i Kowla przez ORPEG

Ilustracja: 1. Rozstrzelanie VIII, 1948. 2. Egzekucja pod ścianą, 1949. Źródło: niezlasztuka.net

Про нього говорили, що він малює «людей в одягу, пошитому з небес». Він зображав людину в момент, коли та відходить із життя. Його творчість спонукає до роздумів, захоплює і чарує таємничістю.

Повз полотна Анджея Врублевського неможливо пройти байдуже. Його творчість пригнічує і відштовхує, проте одночасно вабить і торкає всі відчуття. Послання його картин надзвичайно потужне, навіть метафізичне.

«Виявляється, що внутрішній світ людини – це дуже тендітна будівля, – писав Врублевський до дружини. – Якщо її з усіх сил струснути, щоби подивитися, наскільки вона міцна, та розсипається безслідно на попіл, залишаючи гнітючу пустку».

Врублевський народився 1927 р. у Вільні. Першою смертю, з якою він зіткнувся, був відхід батька – професора юриспруденції Віленського університету, котрий помер від інфаркту під час обшуку, здійснюваного гітлерівцями. Це було величезне потрясіння для молодого хлопця. Впродовж усієї своєї творчості, всього життя Врублевський шукав властиву мову, якою він міг би виразити жах і травму смерті, війни. Вона наклала відбиток на його творчість. Тема відходу у вічність поверталася бумерангом – у кольорі, композиції. Митець з усіх сил намагався при звичаїтися до смерті та страждання, зрозуміти щось, що зрозуміти неможливо, щось, що виходить за межі розуміння.

Він малював незвичайні цикли «Розстріли», «Кріслозлиття», «Черга продовжується», в яких зображав людей, охоплених та поневолених безглуздя життя, людей, які зав'язли в похмурій дійсності як предмети, як нікому непотрібний мотлох, як стільці, на яких сидять і з якими вже зрослися. Вони апатичні, порожні, вони чекають на щось і наперед знають, що цього не станеться. Депресія і безмір безглуздя існування просто вихлюпуються з картини на глядача, облипаючи його густою масою, з якої він прагне, але не може визволитися.

Світ, у який нас забирає художник, тільки на перший погляд нерухомий, перебуває у стагнації. Ця дійсність надзвичайно складна, сповнена неспокою та агресії, прихованої під тонкою поверхнею.

Emanacja niezwykłości творów Andrzeja Wróblewskiego відбувається в точці, в якій ху-

джник сполучає тільки на перший погляд далекої одна від одної теми. Це відбувається десь між шоком і надією, між одержимістю смертю і прагненням нового життя та світла.

Незвичайними у творчості митця були картини, намальовані з обох боків полотна. Що це, бажання заощадити? Мабуть, ні, зваживши на тематику робіт. Це зіткнення світів. З однієї сторони грубо витесані, навіть соцреалістичні герої дня: солдати, жертви, жінки й чоловіки, втомлені і змодовані люди. На звороті – метафізичне послання. «Синій водій» супроти «Ліквідації гетто».

Виняткову роль у творчості Врублевського відіграє блакитний, сірий і синій кольори. Завдяки цим барвам фігури на картинах стають знелюдненими, позбавленими людських рис, а самі полотна межують із катастрофізмом та сюрреалізмом. Людина під владою смерті і під її абсолютним пануванням стає істотою з іншого, якогось божевільного світу.

У 1953 р. художник писав до дружини: «Зараз мені не потрібно шукати смерті, я постійно її ношу із собою, і достатньо втомити чи зміни погоди, аби відчуті її в грудях».

Анджей Врублевський вийшов у Татри і вже не повернувся. Була зима 1957 р., митцеві було 30. Його знайшли мертвим на дорозі Освальда Бальцера, тобто на маршруті, який вів до Морського Ока (озеро в Татрах, – ред.). Точні обставини смерті невідомі, тому існує багато домислів. Найбільш імовірною є теорія про приступ епілепсії, на яку художник страждав усе життя. Коли Врублевського знайшли, він сидів під деревом у природній позі. В нього була тріщина в черепі, покусана рука, а на лижні штани натягнуті штани від піжами.

Сам він часто говорив, що його життя стало «самогубством на виплату», тож, здається, смерть він урешті прийняв із полегшенням.

Gabriela WOŹNIAK-KOWALIK,
учителька, скерована до Луцька та Ковеля
організацією ORPEG

Ilustracja: 1. Rozstrzelanie VIII, 1948. 2. Egzekucja pod ścianą, 1949. Źródło: niezlasztuka.net

ПРАСА // РОБОТА

Вакансії в м. Нововолинськ

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Адміністратор	5 000	Організація роботи автосервісу, Касово-розрахункові операції, контактний телефон: 0673321410
Бармен	5 000	Приготування коктейлів, розливання спиртних та інших напоїв
Бісквітник	5 000	Ведення процесу формування тіста для пряників і печива, завантаження тіста в штампувальну машину, укладання виробів на листи
Бухгалтер	8 000	Ведення первинного обліку, подання звітності, облік заробітної плати
Бухгалтер	10 000	Облік тари і матеріальних цінностей, виписка рахунків і накладних, звірка з постачальниками, проведення інвентаризації, знання 1С Бухгалтерії (8 версія); контактний телефон: 0676744104
Вантажник	4 173	Навантаження твердих побутових відходів, прибирання біля сміттєвих контейнерів на майданчиках для збору ТПВ і ін. Понад основну зарплату виплачується премія
Водій автотранспортних засобів	6 000	Перевезення вантажів по Україні та за кордон
Водій автотранспортних засобів	14 000	Перевезення продукції по території України та за кордон
Водій автотранспортних засобів	7 500	Робота по доставці хлібобулочних виробів по місту
Водій автотранспортних засобів	5 000	Перевезення вантажів на автомобілі Iveco Eurocargo, мати права водія категорій В, С
Водій автотранспортних засобів	4 805	Керує автомобільними транспортними засобами, які відносяться до категорії С, за різних дорожніх умов, автомобіль ЗІЛ або ГАЗ 53
Водій автотранспортних засобів	5 500	Перевезення пасажирів на маршрутному таксі «Шахта Бужанська – с. Гряди». Контактний телефон: 0677900701
Водій автотранспортних засобів	4 370	Керування автотранспортним засобом, знання правил дорожнього руху. Знання будови автомобіля та вміння проводити самостійний ремонт та техогляд транспортного засобу
Водій транспортно-прибиральної машини	6 000	Керування транспортними засобами категорії С (сміттєвоз), перевезення ТВП, вантажів та ін. Понад основну зарплату виплачується премія
Гірник з ремонту гірничих виробок	11 120	Виконує настилення постійної за встановленим профілем з використанням шаблонів та ватерпасів у гірничих виробках, підвіряння виробки вручну, розбирання, чищення, заміну шпал та рейок, проводить заготівлю рейок
Гірник очисного забою	12 260	Виконання комплексу робіт під час очисного виймання корисної копалини та робіт, пов'язаних з проведенням печей, просівів, гезенків, ортів, розривів лав, монтаж камер згідно технології ведення робіт. Контактний телефон: 0334463255
Головний маркшейдер	8 726	Керує виробництвом маркшейдерських робіт на підприємстві, проводить зйомки і заміри підземних і відкритих гірничих виробок. Облік і контроль за станом гірничих виробок. Визначення та облік обсягів розкривних і очисних робіт, залишків вугілля на складах, видобування та втрат вугілля в надрах, контактний телефон: 0334423795 (запитати кадри)
Головний механік	10 000	Забезпечує безперебійну і технічно правильну експлуатацію та надійну роботу основного та допоміжного устаткування, організовує міжремонтне обслуговування, своєчасний і якісний ремонт та модернізацію обладнання, роботу з підвищення його надійності та довговічності, забезпечує раціональне використання матеріалів на виконання ремонтних робіт
Головний технолог	7 953	Забезпечує розробку (проекування), контроль виконання та координацію взаємодії в єдиному технологічному ланцюзі всіх технологічних процесів під час проведення гірничих робіт. Контактний телефон: 0334423795 (кадри)
Двірник	4 173	Прибирання прибудинкових територій
Двірник	5 084	Прибирання території міста, очищення тротуарів від снігу та льоду, посипання піскошумішю доріжок, в літній період побілка бордюру та ін. Понад основну зарплату виплачується премія
Діловод	5 500	Знання роботи з вхідною та вихідною документацією
Електрогазозварник	5 000	Зварювання півавтоматом деталей, вузлів, конструкцій з різних сталей чорних металів
Електрогазозварник	6 000	Виконання дугового, плазмового газового зварювання деталей та вузлів
Електрогазозварник	5 350	Виконує ручне дугове, плазмове, газове зварювання, автоматичне і напівавтоматичне зварювання простих деталей та конструкцій. Адреса: пр. Перемоги, 20, телефон: 0334422968
Електрогазозварник	5 000	Зварювання півавтоматом деталей, вузлів, конструкцій з різних сталей чорних металів
Електрогазозварник	5 301	Електрогазозварювальні роботи та ін. Понад основну зарплату виплачується премія
Електрогазозварник	11 000	Виконує ручне, газове зварювання простих деталей, конструкцій та вузлів
Електромеханік лінійних споруд електрозв'язку та абонентських пристроїв	5 170	Експлуатаційно-технічне обслуговування лінійно-кабельних ліній, усунення пошкоджень на лінійно-кабельних спорудах, абонентських пристроїв у встановлені контрольні терміни

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Електромонтажник з освітлення та освітлювальних мереж	5 000	Обслуговування житлового фонду
Електромонтер з експлуатації розподільних мереж	4 242	Обслуговування і ремонт устаткування розподільних пунктів напругою 10/0,4 КВ, трансформаторних підстанцій, повітряних і кабельних ліній електропередачі розподільних мереж напругою 10/0,4 КВ, звертатись у філію м. Нововолинськ
Електромонтер з обслуговування підстанції	5 942	Робота в діючих електроустановках
Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	4 870	Розбирає, здійснює ремонт електроустаткування будь-якого призначення, всіх типів і габаритів тощо
Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування	11 000	Виконує ремонт електрообладнання
Електрослюсар (слюсар) чергової та з ремонту устаткування	8 000	Забезпечення безперебійної роботи електрообладнання, обладнання котельні, електричних та сантехнічних комунікацій
Електрослюсар підземний	8 919	Виконує монтаж, демонтаж, ремонт, випробування, здає в експлуатацію та технічне обслуговування нестационарні насосні установки, дільничні вуглесосні установки, повітроводи, протипожежні та дегазаційні трубопроводи, шахтові вагонетки, електровози, обладнання розвантажувальних ям, вентилятори часткового провітрювання, установки для очищення вагонеток, обладнання для нагнітання води в пласт, низьковольтні кабельні мережі, місцеві заземлення електроапаратів та установок
Інженер з охорони праці	4 173	Здійснення контролю за додержанням у підрозділах підприємства чинного законодавства, правил, стандартів, норм, положень, інструкцій з охорони праці, участь у перевірці технічного стану устаткування, визначенні його відповідності безпечного ведення робіт, контролювати нормування праці, організація періодичних та первинних медичних оглядів, заповнення та здача у контролюючі органи відповідної документації
Інженер-технолог	6 000	Контроль технологічного процесу виготовлення хліба, правильність дотримання змішування борошна, визначення кислотності, перевірка густини соляного розчину, перевірка кондитерських рецептур, проведення пробних випічок, контроль якості продукції
Інспектор з кадрів	2 087	Робота з кадровим діловодством, контактний телефон: 0334445096
Кабельник-спаювальник	4 600	Експлуатаційно-технічне обслуговування лінійно-кабельних споруд, кабельної каналізації, проведення капітального та поточного ремонтів
Комірник	5 500	Приймання товару по кількості та якості, контроль правильності складування товару, організація роботи вантажників. Супермаркет «ВОПАК», м. Нововолинськ, вул. Перемоги, 2а
Комірник	6 000	Робота на складі готової продукції, згідно накладних відбирати товар, сканувати та пакувати товар, викладка товару на полицях
Комірник	6 500	Облік товару, робота з документами, контактний телефон: 0676744104
Комірник	4 620	Правила ведення складського господарства, номенклатури, правила обліку, зберігання, руху матеріальних цінностей на складі, правила оформлення супровідних документів та проведення інвентаризації, контактний телефон: 0334430387
Контролер енергонагляду	7 483	Зняття показів електрорічильників, ведення обліку використання електроенергії
Контролер технічного стану колісних транспортних засобів	4 500	Здійснює контроль і перевіряє технічний стан автотранспортних засобів перед виходом на лінію та після повернення їх на місце стоянки, здійснює контроль якості робіт після виконання технічного обслуговування автотранспортних засобів
Контролер у ливарному виробництві	7 000	Приймають відливки після обробування литва та контролюють технологічні процеси. Навчання професії на виробництві
Кухар	4 300	Виконувати обов'язки кухара, дотримуватись норм особистої та санітарної гігієни, дотримуватись правил громадського харчування, мобільний телефон: 0673326068, кафе «Паб»
Кухар	6 000	Технологія приготування страв, підготовка робочого місця, обладнання, продукції на робочий день, видача замовлень згідно калькуляції, підтримка чистоти на робочому місці, формування замовлень на товар, дотримання правил гігієни, дотримання норм зберігання продукції та товарного сусідства, контактний телефон: 0994839214
Кухар	4 300	Виконувати обов'язки кухара, дотримуватись норм особистої та санітарної гігієни, дотримуватись правил громадського харчування, мобільний телефон: 0673326068, кафе «Європейський»
Кухар	5 000	Приготування страв згідно технології
Кухар	4 500	Робота в РК «Три бобри», контактний телефон: 0978398580
Кухар	7 000	Приготування піци, ролів (суші), закусок та інших страв, можливе навчання професії. Кафе «Него», бульвар Шевченка, 9
Кухар	5 880	Приготування страв згідно правил виробничої санітарії

Посада	З/П	Вимоги / Роботодавець
Кухар	5 300	Приготування страв згідно технології в кафе «Феліція»
Лаборант	4 173	Робота в клініко-діагностичній лабораторії
Лікар загальної практики (сімейний лікар)	4 173	Надання кваліфікованої первинної лікувально-профілактичної допомоги прикріпленому за сімейно-територіальним принципом населенню в обсязі кваліфікаційної характеристики лікаря із спеціальності «Загальна практика - сімейна медицина», проведення профілактичних заходів, направлених на попередження захворювань, планування та впровадження нових прогресивних методів профілактики, діагностики, лікування та реабілітації хворих
Педіатр	4 173	Застосовує сучасні методи профілактики, діагностики, лікування, реабілітації та диспансеризації хворих дітей та підлітків. Надає швидку та невідкладну медичну допомогу хворим. Здійснює нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів. Проводить консультації за направленнями лікарів інших спеціальностей
Педіатр дільничний	4 173	Надання кваліфікованої швидкої та невідкладної лікувально-профілактичної допомоги, застосування сучасних методів профілактики, діагностики, лікування, реабілітації та диспансеризації хворих дітей та підлітків, участь у проведенні протиепідемічних заходів у разі виникнення осередку інфекції, ведення лікарської документації
Терапевт	4 173	Застосовує сучасні методи профілактики, діагностики, лікування, реабілітації та диспансеризації хворих терапевтичного профілю
Терапевт дільничний	4 173	Надання кваліфікованої лікувально-діагностичної, профілактичної та реабілітаційної допомоги прикріпленому населенню в обсязі кваліфікаційної характеристики лікаря із спеціальності «Терапевт дільничний», надання невідкладної допомоги хворим незалежно від місця їх проживання при безпосередньому зверненні при гострих станах, травмах, планування та проведення профілактичних щеплень населенню, ведення лікарської документації
Майстер	6 000	Майстер (з експлуатації систем газопостачання): організація безпечної та безаварійної експлуатації підземних газопроводів і споруд на них
Майстер з ремонту	4 320	Обслуговування житлового фонду, майстер з поточного ремонту
Машиніст екскаватора	5 300	Розробка ґрунтів під час виконання виїмок і насипів, резервів тощо
Машиніст із прання та ремонту спецодягу	4 173	Прання робочої одежі, контактний телефон: 0676744104
Машиніст крана автомобільного	5 361	Керує кранами автомобільними під час простих монтажних робіт, робіт з навантаження елементів будівельних конструкцій, конструкцій мостів та шляхопроводів, штучних, сипких, лісових та інших аналогічних вантажів
Машиніст мостового перевантажувача	9 000	Виконує роботи по переміщенню вантажу. Навчання професії на виробництві
Менеджер (управитель) з постачання	5 500	Організація постачання товарами магазину
Менеджер (управитель) з транспортно-експедиторської діяльності	6 000	Робота по здійсненню перевезень вантажів по Україні та за кордон
Менеджер (управитель) із збуту	6 000	Збут побутової хімії. Звертатись по телефону: 074582186
Менеджер (управитель) із збуту	15 000	Збут готової продукції, пошук клієнтів, ведення замовлень, знання спеціалізованих комп'ютерних програм, комунікабельність. Адреса: вул. Шахтарська, 55 к. А, тел.: 0334441151
Начальник відділу кадрів	4 173	Організація кадрової роботи
Начальник гаража	8 000	Утримання складу автомобільного транспорту в належному стані
Начальник зміни (промисловість)	10 500	Забезпечує виконання змінних виробничих завдань дільницями, бригадами шахти, контактний телефон: 0334423795, (кадри)
Обробувач	10 000	Обробує та вирубляє пневматичним молотком та зубилом вручну зовнішні та внутрішні поверхні тонкостінних відливок середньої складності в поточно-масовому виробництві. Навчання професії на виробництві
Обробувач	15 000	Обробка литва вручну і пневмоінструментом, навчання професії на виробництві
Офіціант	7 000	Обслуговування клієнтів закладу: прийом замовлення, його видача, розрахунок з клієнтом. Кафе «Него», бульвар Шевченка, 9

За детальною інформацією звертайтеся до Нововолинської міської філії Волинського обласного центру зайнятості:

м. Володимир-Волинський, пров. Поштовий, 1;
тел.: (03344) 3-21-15

Teatr «Harmyder» i Konsulat RP w Łucku zapraszają na «Monodialogi»

Театр «Гармидер» і консульство РП у Луцьку запрошують на «Монодіалоги»

Teatr «Harmyder» i Konsulat Generalny RP w Łucku z okazji 10-lecia współpracy przygotowują specjalny projekt teatralny «Monodialogi». Przedstawienie odbędzie się 3 lutego w Łuckim Rejonowym Domu Kultury.

Із нагоди 10-річчя співпраці театр-студія «Гармидер» та Генеральне консульство РП у Луцьку організують ексклюзивний театральний проект «Монодіалоги». Спектакль відбудеться 3 лютого в Луцькому районному будинку культури.

«Monodialogi» to multimedialne prezentacje sześciu przedstawień opartych na tekstach polskich autorów, a także monologi ich bohaterów («Portret» Sławomira Mrożka, «Senat szaleńców» Janusza Korczaka, «Kopciuch» Janusza Głowackiego, «Iwona» nawiązująca do dramatu Witolda Gombrowicza, «Koń, który jeździł wierzchem» oparty na prozie Doroty Masłowskiej i «Witkacy jest / Witkacego nie ma» nawiązujący do życia i twórczości Stanisława Witkiewicza). Ponadto bohaterowie będą komunikować się z widownią, aby monolog zamienił się w dialog.

Ten dialog tworzyć będą jedni z najlepszych aktorów teatru «Harmyder»: Waleria Lynnyk, Ała Domańska, Dmytro Bezwerbnyj, Jurij Mokłycia, Ołeksij Stadniuk i Pawło Porycki.

«Czekamy na Państwa z zabawą intelektualną, po której porozmawiamy przy lampce wina» – mówią organizatorzy.

Początek – 18.00. Wstęp jest bezpłatny.

Szczegóły na stronie internetowej teatru: garmyder.org/monodialogy

MW
Fot. Archiwum «Monitora Wołyńskiego»

«Монодіалоги» складаються з мультимедійних промо шести вистав і презентації їхніх авторів-поляків («Портрет» Славоміра Мрожека, «Сенат шаленців» Януша Корчака, «Івонна» Вітольда Гомбровича, «Віткацій є/Віткація немає» Станіслава Ігнатія Віткевича, «Попелюха» Януша Гловацького, «Кінь, який їздив верхи» Дороти Масловської), а також із монологів героїв, у яких розкривається суть твору. Крім того, герої готуються до комунікації із залом, аби монолог перетворити на діалог.

Перетворюватимуть монологи на діалог одні з кращих акторів «Гармидеру»: Валерія Линник, Алла Доманська, Дмитро Безвербний, Юрій Моклиця, Олексій Стаднюк та Павло Порицький.

«Чекаємо вас на інтелектуальній забаві, яка планує перетекти в розмови за келихом вина», – зазначають організатори.

Початок – 18.00. Вхід вільний.

Детали на сайті: garmyder.org/monodialogy

BM
Фото: архів «Волинського монітора»

Z okazji pięknego Jubileuszu

Pani **ALINIE MASLIKOWEJ**

bukiet najwspanialszych życzeń:
zdrowia, uśmiechu i szczęścia,
radości każdego dnia
oraz wszelkiej pomyślności

składa Stowarzyszenie Kultury Polskiej na Wołyniu im. Ewy Felińskiej

Drogi Jubilate

LEONIDZIE ŻEBRUNIE,

Życzymy Ci wiele odwagi i siły
podczas zmagania z codziennością.

Porywaj się na nieosiągalne cele
i śmiało dokonuj zmian!

Niech Twoje życie stanie się pełne
zrealizowanych planów i nowych marzeń.

Stowarzyszenie Kultury Polskiej na Wołyniu im. Ewy Felińskiej

